

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun pošne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

200letnica rojstva Antona Janše, početnika znanstvenega čebelarstva

Proslava 200letnice rojstva Antona Janše, početnika znanstvenega čebelarstva, ob binkoštnih praznikih v Ljubljani je bila ob navzočnosti čebelarjev iz vse Jugoslavije mogoča prireditev, saj ima čebelarstvo po svojem bistvu poleg gospodarske važnosti tudi velik vzgojni pomen in saj je čebelarstvo v gospodarskem svetu panoga, ki ji je stekla zibelka v slovenski kmečki hiši na Gorenjskem in ki jo v prvi vrsti goje slovanski narodi. Prav poseben pomen ima počastitev Janševega spomina za našo ožjo domovino. Kakor je visokošolec Mihelič, pisec spominskega spisa o Antonu Janši, ki ga je za jubilej izdalo Čebelarstvo društvo, pravilno naglasil, je Janša črpal vse svoje čebelarstvo iz nenapisanih modrostnih knjig svojega naroda. Njegovo življenjsko delo je koreninilo v čebelarstvih izkušnjah slovenske kmečke skupnosti, ki so se sporočale in izpopolnjevale od roda do roda, dokler jih ni on zapisal v izpopolnitvijo iz lastnega opazovanja. Zato je ocena Janševega dela obenem ocena takratne visoke stopnje čebelarstva našega kmeta. Zato se ob 200letnici njegovega rojstva klanjamo tudi onemu jedru naroda, iz katerega je veliki mojster izšel — slovenskemu kmetu.

POČASTITEV VELIKEGA ČEBELARJA JANŠE.

Na slavnostnem zborovanju, ki se je vršilo na binkoštno nedeljo dopoldne v dvorani Delavske zbornice, so se zbrali čebelarji iz vseh naših krajev. Med drugimi so se udeležili svečanosti tudi številni odlični zastopniki javnega življenja iz države in tujine. Predsednik Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani profesor Verbič je ob otvoritvi pozdravil zborovalce in nazdravil najvišjemu zaščitniku čebelarjev Nj. Vel. kralju in pokrovitelju Čebelarskega društva prestolonasledniku Petru. Med splošnim odobravanjem je zbor sprejel vdanostno brzojavko kraljevskemu domu. Nato je predsednik očitil pomen Janševega dela. Mnogi ljudje po krivem smatrajo čebelarstvo za malopomembno vejico kmetijske stroke. V resnici pa je čebeloreja važna gospodarska panoga, s katero si človek lahko zagotovi obstoj, v manjšem obsegu pa si lahko pridobi z njo vsaj lep postranski zaslužek. Takšnih malih čebelarjev je v naši domovini nad 12.000. Še važnejše pa je čebelarstvo zaradi svoje tesne zveze z drugimi kmetijskimi strokami, predvsem s sadjarstvom in semenogojstvom. Znanstveniki so s poizkusi dokazali, da oplode čebele najmanj 80 do 85 odstotkov vsega cvetja na sadnem drevju in da se moramo za tri četrtine pridelanega sadja zahvaliti čebelam. Znanstvene osnove za dobičkonosno čebelarstvo pa je podal vsemu svetu naš veliki rojak. Janša nam je dal taka navodila za oskrbovanje čebel, kakršnih ni dal nihče pred njim. Njegovi nasveti so tako popolni, da so še

danes povsem v veljavi. Z izredno bistroumnostjo je Janša pojasnil mnoge pojave iz življenja čebel, ki so bili dotlej nerazumljivi. S svojim obširnim načrtom o nujnosti kmetijskih in čebelarskih društev, ki ga je predložil oblastvom in s katerim takrat ni uspel, je bistveno vplival na razvoj čebelarske zakonodaje. Bil je prvi čebelarski učitelj na Dunaju in, kolikor je znano iz zgodovine, prvi poklicni učitelj te stroke sploh. Dve knjigi, ki ju je spisal, sta nam do danes ostali kot čebelarsko sveto pismo. Pri svojih učencih si je pridobil izredno ljubezen in spoštovanje. Eden izmed vodilnih sodobnih čebelarskih strokovnjakov, dr. Armbruster, je zapisal o njem: «Janša je bil mnogostransko nadarjen človek in je hitel daleč, daleč pred svojim časom.» Po vsem tem smo Slovenci in Jugoslovenci upravičeno ponosni nanj. Prav tako pa smo lahko ponosni tudi sami nase, ker smemo trditi, da smo kakor na drugih poljih tako tudi v kmetijstvu nekaj storili za splošen napredek človeštva.

Po tem lepem otvoritvenem govoru, ki ga je poslušalstvo sprejelo z živahnim odobravanjem, so izrekli k proslavi čestitke razni zastopniki.

Nato je predaval profesor Raič o življenju in delu Antona Janše. Sledilo je še izčrpno predavanje glavnega ravnatelja dr. Dimitrijeviča iz Beograda o razvoju čebelarske znanosti posebno glede na Janševo delo. Pred zaključkom lepo uspelega zbora je predsednik profesor Verbič sporočil, da je odbor Čebelarskega društva staval ljubljanski mestni občini prošnjo, naj bi v teh časih, ki nam ne dopuščajo postavljati spomenikov, Ljubljana počastila Janšev spomin na ta način, da bi prekrstila Novi trg na njegovo ime.

ZBOR SLOVENSkih ČEBELARJEV.

Popoldne se je v isti dvorani vršil občni zbor Čebelarskega društva za Slovenijo. Skupščine so se udeležili odposlanci številnih podružnic in odposlanci obeh beograjskih osrednjih zvez, Zveze jugoslovenskih čebelarskih društev in Jugoslovenske čebelarske zadruge. Zborovanje je vodil predsednik profesor Verbič, ki je obenem podal kratko predseštevno poročilo. O podrobnem delovanju društva in o denarnem gospodarstvu je poročal tajnik in blagajnik Dermelj, o poslovanju blagovnega oddelka pa ravnatelj Ark o. Pri volitvah je bil z majhnimi izpremembami izvoljen stari odbor.

Precej živahna razprava se je vnela pri točki o izpremembi društvenih pravil, še živahneje pa se je razgibalo zborovanje pri samostojnih predlogih in slučajnostih. Med drugim je zbor sprejel predlog mariborske Zveze čebelarskih društev, naj se čebelarski dom, katerega gradnjo ima Čebelarsko društvo v načrtu, v počastitev slavljenčevega spomina imenuje Janšev dom. Pri pro-

metnem ministru bo društvo poizkusilo izposlovati polovično vožnjo za prevoz čebel na pašo v času od marca do konca septembra. Prav tako bo odbor vnovič poizkusil izvesti zavarovanje panjev za primer čebelne kuge, ki od časa do časa pomori po cele čebelnjake. Z mislijo na to zavarovanje se društvo že dalje časa ukvarja, pa so se doslej vsi poizkusi razbili ob denarnih težkah. Tacenski čebelarji so stavili tudi predlog, naj bi društvo pobiralo članarino po številu panjev, tako da bi bila članarina višja za bogatejše in nižja za siromašnejše čebelarje. Mnogim majhnim kmetovalcem je sedanja enotna članarina, ki je bila prav na tem zboru znižana od 40 na 35 Din letno, v dandanašnjih časih še zmerom previsoka. Po kratki razpravi je bil tacenski predlog zavrnjen.

VSESLOVANSKI ČEBELARSKI SHOD.

Pri slučajnostih je član odbora Bukovec sprožil zanimiv razgovor o vprašanju vseslovenskega čebelarskega shoda, ki bo letos proti koncu avgusta v Beogradu. Zastopnik beograjske Zveze jugoslovenskih čebelarskih društev inž. Jevtič je naglašal, da se beograjski čebelarji z vso vne- mo pripravljajo na to veliko prireditev in jam- čijo, da bodo ob tovariškem sodelovanju vseh po- krajinskih čebelarskih organizacij lahko dostojno predstavili delo naše zemlje gostom onkraj mej. Zastopnik Jugoslovenske čebelarske zadruge inž. Božović je pri tej priliki navedel zanimivo podrobnost, da so si srbske čebelarske zadruge, ki jih je 36, prizadevale doseči, da bi se vseslo- vanski shod vršil v zvezi z Janševo 200letnico v Ljubljani, ki je središče čebelarsko najbolj na- predne pokrajine. Po kratki razpravi je predse- dnik profesor Verbič zavrnil vse pomisleke in izjavil, da se bodo slovenski čebelarji udeležili beograjskega shoda in razstave na dostojen način.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE ANTONU JANŠI.

Na binkoštni ponedeljek popoldne pa se je na Breznici na Gorenjskem, v rojstnem kraju Antona Janše, vršilo slovesno odkritje spominske plošče na župniškem poslopju. Na poti z Lesc do Brez- nice so čebelarji obiskali mimogrede tudi dom velikega Janševega sosedu, Franceta Prešerna. Pred župniščem je slavnost, h kateri se je razen gostov zbralo tudi lepo število domačinov, otvoril profesor Verbič, slavnostni govor pa je imel šolski upravitelj Mazer. Marmornata plošča, ki so jo odkrili, je darilo bohinskih čebelarjev in delo ljubljanskega kamnoseka Vodnika. V obliki in v merah starega kranjčja predstavlja živ spo- min na stari Janšev panj, ki ga je v novjšem času izpodrinil Znidaršičev panj, in nosi napis: «Anton Janši, slavnemu slovenskemu čebelarju in prvemu čebelarskemu učitelju, ob 200letnici darovali bohinski čebelarji».

Bojevniki shod v Ribnici je rodil čudne sadove

Punktaški bojevniki so po shodu začeli napadati Sokole in so enega oklali z noži

Po dogodkih zadnjih tednov ne more nihče več dvomiti, da so se bojevniki zlasti po deželi pridružili tudi oni ljudje, ki so nasprotniki današnje vladavine samo zaradi njene jugoslovenske, vsedržavne in vsenarodne politike, ljudje, ki so po državi tako žalostno zasloveli kot punktaši. V govorih bojevnikiških voditeljev vidijo ti ljudje potrdilo svojih starih gesel, da je v «Jugoslaviji vse za nič», da «ni svobode» in da sta «v nevarnosti naš jezik in naša vera». Kam to vodi, nam priča tudi dopisi, ki prihajajo na naše časopise iz raznih krajev Slovenije. Posebno značilen je dolg dopis, ki ga je «Jutru» poslal kmečki fant, Sokol, iz večje vasi v ribniški okolici. Ogorčenega dopisa zaradi strogega tiskovnega zakona «Jutro» na žalost ni moglo v celoti objaviti, a že naslednji odstavek pokažejo dovolj jasno sliko:

«Za bojevnikiški shod v Ribnici so delali hudo agitacijo daleč okrog Ribnice. Najbolj so letali od hiše do hiše in od vasi do vasi najhujši punktaši. To je bilo nam Sokolom nekoliko sumljivo, ker poznamo te ljudi in vemo, da se zlepa ne bodo spreobrnil. Ker pa so gospodje, ki so bili poslani iz Ljubljane, zagotavljali, da gre za to, da bi v Jugoslaviji lepše živeli in odpravili korupcijo, pa bi potem manj davkov plačevali, smo se odpravili na shod tudi Sokoli. Ko so nam rekli, da je tudi g. ban za bojevniki, smo tudi mi začeli nagovarjati ljudi, naj gredo v Ribnico, in iz naše vasi smo se peljali na dveh vozeh.

V Ribnici je bilo res mnogo ljudi; največ je bilo takih, ki so še danes odkriti punktaši in ki se poživljajo na državo, če ji ne komandirajo oni. Čudno se nam je zdelo, da so prišli na shod, ko se vendar drugače kakor hudič križa izognejo vsaki sokolski ali drugačni prireditvi, če gre za državo in narod. Potem pa smo slišali govornike in smo vedeli, zakaj so punktaši prišli. Govorniki so govorili prav take reči, s kakršnimi punktaši hujkajo ljudi. Ne veste, kako so jim ti ploskali, ko so govorili, da so sami lumpje, požrešneži in sleparji oni, ki so dosedaj vodili in še danes vodijo državo. Pa kako so vpili, ko so od govorni-

kov slišali, da pri nas ni svobode in da se ljudje strahujejo, pa da imajo le nekateri vse pravice, drugi pa nič.

Kako so si pa njihove govore razlagali punktaši, se je pokazalo že na shodu samem. Če so videli pri kom sokolski znak, so ga začeli zmerjati in izzivati. Grozili so, da bodo kmalu pometli sokolske izdajalce in jih pobesili. Kar so govorniki govorili o politiki, vse tiste psovke so letele na nas.

Mislili smo, da se bomo kar spopadli. Tudi ko smo se vračali domov, so nas še izzivali. Komaj smo se zadržali, da jim nismo odgovorili tako,

kakor bi zaslužili. V naši vasi so se potem zvečer punktaši že pogovarjali, koga od nas bodo obesili in na katero drevo. Mi se seveda prav nič ne bojimo, ker vemo, da bojevnikiško drevo prav tako ne bo zraslo do neba, kakor ni zraslo punktaško. Dobro pa je, da vemo, komu so bojevniki všeč in koristni.

Kar so nam samo grozili, to so punktaši, ko so se vračali z ribniškega shoda, drugim že res naredili. Tudi iz Strug je prišlo na shod nekaj Sokolov. Ko so se vračali domov, so jih na hribu punktaški bojevniki pričakali in napadli z noži. Enega so hudo ranili. Vso glavo so mu razbili. Pri tem so vpili proti državi in rekli, da je prišel zdaj nov prevrat, ko ustava in postave ne veljajo več. Kričali so: «Znaga je naša!» «Svinje dol!» «Sokole na gavge!»

Dopis navaja še druge, hujše vzklike proti največjim svetinjam našega naroda in naše države. Kakor pravijo, so nekatere napadalce orožniki že zaprli. Tisti, ki so ga ranili, se piše Meglen in je doma iz Podtiskanca v Struški dolini.

Zaradi pomladne suše preti kmetu pomanjkanje

Za dobro žitno letino je potrebno mnogo vlage v pomladnih mesecih marcu, aprilu in maju. Če primanjkuje v teh mesecih dežja, ostane strn nizka in redka, zrnje pa drobno, da pridelek niti semena ne povrne.

Nesreča ne pride nikoli sama, je star kmečki pregovor. Vsakdo ve, kako hujo pritiskajo že celih pet let svetovne kmetijske težave. Vsi pridelki, zlasti žito, so tako padli v ceni, da je kmet moral zabresti v dolgove in da danes skoro nima ne on ne njegova družina že kaj obleči. Njegovo gospodarsko orodje je obrabljeno in kažejo njegove stavbe razpad. Zdaj se je pridružila k vsem tem nadlogam še pomladna suša, ki je zajela velik del evropskih držav in tudi Zedinjene države Amerike. Iz naše žitnice Vojvodine prihajajo obupni glасovi. Po suhi zimi je izostala pomladna moča, zaradi česar se redke setve niso dvignile nad pol metra. Zaradi zgodnje in vroče pomladi so se žita predčasno sklaskovala. Klas pa je dosegel komaj tri centimetre in je že odcvetel, tako da bo že proti koncu tega meseca

v naši žitnici Vojvodini žetev. Pridelek bo zelo slab.

Turščice doslej suša še ni uničila, pač pa ji preti v nekaj tednih prav tako poguba, ker v krajih s celinskim podnebjem, kakor je to tudi v Vojvodini, je poleti deževje, ki bi pošteno napojilo izžgano zemljo, prav velika neverjetnost. Tako kaže, da letošnji pridelek žitaric ne bo lahko kril niti domače potrebe. Po listih čitamo, da so ostale od lanskega leta velike množine žita neprodane, ker ga nismo imeli kam izvoziti. Govori se o 50.000 vagonov pšenice, ki jih bomo letos prav potrebovali. Zaradi splošne suše se dvigajo naglo žitne cene ne le v Evropi, temveč tudi v Ameriki, kjer so dosegle že povišek za dve tretjini dosedanjih cen.

V naši banovini še v dobrih letih ne pridelamo dovolj žita za lastno rabo, letos pa je tudi pri nas suša hudo prizadela zlasti vzhodne kraje, del Dolenjske, Ptujsko polje in Prekmurje. Naš kmet bo še v večji meri odvisen od uvoza od drugod. Toda važno je vprašanje, kje bo dobil v današnji

Soteščan:

Dedinja grajskih zakladov

«Potem boste ostali tukaj, dokler ne izpoveste resnice. Celo hrast se omaja, pa se bo tudi vaša trma...»

«Ostal bom pri tem, kar sem izpovedal. Nikdar ne bom priznal tega, kar se ni zgodilo.»

Zunaj na hodniku so se začeli koraki. Florin je privedel vratarja, ki je prosil zaradi službe, naj bi hitro opravil.

«Povejte mi, kje ste videli tega človeka?» mu je ustregel nadzornik. «Pa dobro ga pogledajte!»

«Ta mož je postopal tisto noč okrog prenočevalnice, ko je njegov tovariš govoril s Kušarjem v zaprti sobi, je izpovedal vratar Cene. «Zunaj na cesti je gorela luč, zato sem ga videl natanko. Ker se mi je postajanje videlo sumljivo, sem si tega človeka prav dobro zapomnil.»

«Ali čujete?» je pomežiknil Prusnik jetniku.

Štuc je pobesil glavo. «Mogoče sem šel res kdaj mimo», je popravil, ker se ni mogel popolnoma izmuzniti. «Hodim menda lahko, koder hočem.»

«Tisto noč ste zalezovali Gizelo...»

«Florin me je obdolžil, da jo skrivam v kolibi. Pa ni ničesar našel.»

«Kako je ime vašemu tovarišu?» je poizvedoval nadzornik. «Onemu, ki je takrat govoril s Kušarjem...»

Štuc je zagazil v zadrego.

19

Po večurnem poizvedovanju je nadzornik zaključil zasliševanje. Odslovil je vratarja Ceneta, Štuc pa je pridržal v zaporu. Shranili so ga v celico, kamor so zapirali najnevarnejše jetnike.

Popoldne je sledilo nadaljevanje. Povabljen je bil mestni oblastnik, kateremu je jetnik prav tako drzno odgovarjal.

Milan je spoznal v jetniku tujca, ki jih je čakal ob prihodu zunaj mesta. Ko je šel mimo voza, je po tihem nekaj izpregovoril. Mladenka ga je razumela — poklical jo je po imenu. Kušar je pozneje izvedel, da je ta postopač sorodnik lažne dedinje, ki mu pošilja mnogo denarja, zato, da opazuje preganjano siroto.

Štuc je osupnil. A ne od strahu, marveč zato, ker je slišal, kako so ljudje o njegovi zadevi dobro poučeni. Vzlic temu pa ni hotel ničesar priznati.

Podatki, katere je navedel Milan, so nagibali nadzornika do sklepa, da je moral Kušar nekaj izslediti. Pa ne na Malinju, ampak v bližini reke. Zato si je zapisal ime čolnarja in njegovo bivališče. Tukaj ga je čakal morilec.

Jetnik je krivdo trdovratno zanikal.

«Biriči, pripravite verige! Denite ga v okove!» je zapovedal nadzornik.

Štuc je javkal, da trpi krivico.

Milanu se je skoro smilil. «Povejte mi vsaj, kje je Gizela, moja nevesta», ga je skušal omehčati. «Ali je še živa? Kaj se ji je pripetilo?»

«Rekel sem že, da ne vem ničesar», je vztrajal pri prejšnji trditvi.

Biriči so ga vklenili v verige.

«Jaz sem nedolžen!» je trdil, ko so se okovi zajedali v njegove roke.

V ječi so ga priklenili k zidu in zavarovali vrata z močnimi zapahi.

33.

Ob kolibi na obrežju reke je počival čoln, privezan h kolu. Oblastvo mu je dalo odstraniti veslo. Ljudje, ki so hodili mimo, so se zgrajali nad zločincem in ugibali, kdaj bo razkrita usoda nesrečne mladenke.

Mestno oblastvo je prebiral zapisnike in pretresalo poročila. Mnenje, da je Kušar utonil v reki, se ni dalo izpremeniti. Toda sam ni zabredel v vodo, take nerednosti mu niso pripisovali. Tisti, ki mu je pripravil grob na produ, ga je moral izvabiti v čoln, in kar se je potem zgodilo, je ostalo nerešena uganka. Štuc ni hotel ničesar izdati. Nihče ni vedel, kje se potika Čink, njegov tovariš.

Florin je bil mož, ki ni zlepa obupal. Skoro vsako noč se je odpeljal s čolnom k nasipu, ki se je dvigal kakor otčok sredi reke. Tam se je skrival med vrbovino, rastočo na produ.

Prežanje je bilo dolgočasno, toda načelnik mestnih biričev je bil vaje takega opravila. Ni mu bilo žal za prečute noči — tukaj je hotel najti sled za zločincem. Nekaj mu je rekalo, naj ne odneha.

Sad njegovega truda je naposled dozorel. Neke temne noči se je prizibal k nasipu čoln, iz kate-

stiski denar za vsakdanji kruh. Sicer velja gospodarsko pravilo, da potegnejo cene enega pridelka cene vseh ostalih pridelkov za seboj. Kakor je to pravilo resnično, vendar bo našemu kmetu kaj malo koristilo, ker bo moral prodati za vsakdanji kruh svoje pridelke, že preden se jim bo dvignila cena. Zaradi nesloženosti in neorganiziranosti je naš kmet vedno tepen: kadar ima dobro letino, so cene slabe, kadar so cene dobre, pa nima česa prodati.

Brez vsakega pretiravanja moramo reči, da preti letos mnogim našim kmetom pomanjkanje. Zato je potrebno, da pogledamo, kako bi pridelali več kruha. Mnogo bi se dalo pridelati pozne turščice, če bi podorali slabe detelje in nasadili takšne turščične sorte, ki potrebujejo le tri mesece za rast. Takih sort ima več semenogojna postaja v Maksimiru pri Zagrebu in bi naj banska uprava naglo dobila od tam seme, da bi ga imeli porabniki vsaj v enem tednu že v rokah. Vzklitje kakor tudi skrajšanje rastne dobe dosežemo po preizkušenem načinu, da polijemo vrečo s semensko turščico z vrelim kropom, nato pa jo brž obesimo, da se odteče.

Druga žitna rastlina, ki bi prišla sedaj za sešev v poštev, je proso. To žito je bilo nekdaj v velikih čisljih med našim narodom in je zrasel zdrav in močan rod prav pri mlečni kaši. Zdaj je pa kašo izpodrinil riž, za katerega izdamo letno v tujino težke milijone, ki se nikdar več ne vrnejo. Star je pogovor, da proso lepo rodi le, če je redko sejano in devetkrat opleto. Še obilneje pa nam obrodijo proso, če ga vzgojimo na kitajski način. O tem smo že večkrat pisali in se je že mnogo malih posestnikov in zlasti bajtarjev oprijelo tega koristnega načina obdelave. V dobro zrahljano zemljo potegnemo, če ni sejalnega stroja na razpolago, z markerjem (riževnikom) po 15 cm vsaksebi vzdolžne riže, v katere posejemo plitko po kakih 10 cm narazen nekaj prosenih zrn. Ko požene rastlina tretji list, okopljemo in obsujemo proso. Čez 14 dni to delo ponovimo in na jesen bomo pridelali na močnih šopih, ki bodo tako zrasli, težko latje, polno debelega prosa. Tudi proso moremo s pridom pred setvijo pokropati, da pospešimo njegovo rast in zoritev ter obenem razkužimo seme, če bi bilo snetljivo.

Kot tretji nadomestek za žito bi prišla v poštev ajda, ki dá v dobrih letih s toplo jesenjo obilne pridelke, vendar pa je njen pridelek zelo dvomljiv zlasti pri zdaj razširjeni sivi ajdi. Ne-

kateri dajejo kljub manjši rodovitnosti prednost črni ajdi, ki ima krajšo rastno dobo. Glede pospeševanje rasti s kropanjem pri ajdi še niso dognali učinkovitosti, ker se pri nas ni nihče bavil s tem. Vredno pa bi bilo poskusa, posebno ker pravi pogovor, da se mora pri ajdovi setvi kaditi za brano — torej mora biti zemlja vroča. Kmečki rek pravi dalje, da mora ajda pred cvetenjem devetkrat omedleti. Torej potrebuje hude vročine, da obilno obrodí.

Tako si bomo pomagali v hudem letu, da ne bo obiskal glad naših hiš in da bo ostal naš rod močan in zdrav. F. A.

Politični pregled

Politično življenje je bilo v minilem tednu zelo živahno. Po vseh državah se opaža nenavadna delavnost: dogovori in pogajanja se kar vrste in skoro vsak dan nam prinese kakšno novo presenečenje.

Največ se govori zadnje dni o nenavadnem preobratu v Bolgariji.

V Bolgariji je postalo politično ozračje neznosno. Notranja razcepljenost strank, čedalje bolj pritiskajoča gospodarska stiska in v nemajhni meri tudi močno udejstvovanje skrajnih struj so prisilili bolgarskega kralja Borisa, da je uvedel diktaturo in napravil rovarjenju konec.

Preobrat je potekel mirno brez prelivanja krvi. Bolgarski narod ga je po večini z veseljem pozdravil in se pridružil novi vladi, ki jo vodi Kimon Georgijev. Nova vlada je izjavila, da hoče prijateljsko sodelovati z vsemi narodi, zlasti pa s sosedi, in da hoče voditi isto zunanjo politiko kakor prejšnja vlada. Zato jo je tujina tudi prijazno sprejela. Glavni namen sedanje vlade pa je pomirjenje naroda in kakor se iz prvih vladnih ukrepov vidi, se je vlada svojega dela tudi resno lotila. Eden njenih prvih odlokov je bil razpust makedonstvujuših, tiste organizacije, ki je dolga leta zastrupljala mirno sožitje na Balkanu s tem, da je uprizarjala razbojniške napade in politične umore doma in čez mejo.

Sploh se kaže zadnje čase veliko prizadevanje, da bi se Bolgari in Jugoslovenci prijateljsko sporazumeli

v vseh vprašanjih, ki jih razdvajajo. Medsebojni obiski pevcev, zdravnikov in drugih bodo ne-

dvomno mnogo doprinesli k resničnemu prijateljskemu zblizanju.

Podoben preobrat kakor v Bolgariji so doživeli tudi

na Letonskem,

kjer so se prav tako potegovali za oblast skrajni nacionalisti in komunisti, ki jim je zdaj diktatura vzela besedo.

Prav živahno politično delavnost vidimo tudi v Rusiji, ki si hoče zavarovati hrbet,

če se bo morala udariti z Japonsko. Rusija išče čedalje bolj stikov z Evropo. Odločila se je, da bo pristopila tudi k Društvu narodov. Če pride do tega, bo mnogo pripomogla k zagotovitvi miru v Evropi.

Tudi

v Avstriji se položaj menda izpreminja.

Namestu bivšega podkancelarja Feyja je prišel na krmilo knez Starhemberg, ki se je te dni mudil v Berlinu pri Hitlerju in drugih nemških veljakih. Po evropskih listih šušljajo, da utegne priti prav kmalu do sporazuma med Avstrijo in Nemčijo, ki se zdaj še gledata kakor pes in mačka. Starhemberg namerava izpodrinuti Mussolinijevega prijatelja, sedanjega kancelarja Dollfusa, in sam zavzeti njegovo mesto. Obljubil je tudi, da bo zavrl gibanje za povratek Habsburžanov. Če se to v resnici izvrši, bo pomenilo hud udarec za politiko

Italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija,

odnosno sploh polom njegove zunanje politike. Mussolini je najbolj računal na sodelovanje z Avstrijo in Bolgarijo, ki naj bi se jima pridružile tudi Albanija, Grčija in Madžarska. Toda Albanija, ki je bila skoro že italijanska kolonija, se je začela Mussolinijevega varuštva otrsati. Grčija se je sporazumela z našo državo in Turčijo, na Madžarskem so pa tudi razočarani nad Italijo, ki je obljubljala zlate gradove, dala ni pa ničesar. Razen tega so v Italiji tudi kmetje zaradi hudih davkov močno nezadovoljni in dan za dnem prihajajo novice o uporih po raznih pokrajinah.

V Posaarju bi se moral kmalu vršiti plebiscit,

ali naj to ozemlje ostane pod Francijo ali pa naj se vrne Nemčiji. Nemci delajo zase veliko propagando, Francija pa se plebiscita nekako otreša in zahteva od Nemčije zagotovilo, da ne bo pre-

rega je stopil možak in odšel na sredino proda. Tu se je sklonil in začel brskati po pesku.

Florin se mu je priplazil za hrbet. Neznanec je bil napravljen v ponošeno delovno obleko. Pokrivalo mu je segalo do sredine obraza.

Načelnik ga je zgrabil za roko. A možak se mu je spretno izmuznil. Planil je v čoln in izginil med valovi.

Florin ga ni mogel dohiteti. Zamudilo ga je odvezovanje čolna in voda ga je zanašala, ker ni bil vajen voziti. Tema mu je ovirala pogled čez reko in ropotanje vesla je izginjalo v šumenju struge.

Zasledovalec je ostal vso noč na obrežju reke. Prepričan je bil, da mu je pobegnil Cink, katerega štuc ni maral izdati. Oba sta izvršila umor ter zakrivila usodo nesrečne mladenke. Pa kaj je imel zločinec opraviti na prod? Zakaj je razkopaval pesek tam blizu, kjer so našli umorjenca.

Na taka vprašanja je bilo treba hitro odgovoriti. Florin ni mogel dočakati dneva. Čim se je zdanilo, je najel delavca, s katerim se je odpeljal na otoček.

Delavec je slekel jopič in zavihal rokave. Načelnik mu je pokazal, kje naj začne kopati.

Kmalu je zadel z lopato na nekaj trdega. «Korenina», si je mislil in si obrisal znojno čelo.

Florin je opazil, da je pogledalo nekaj iz peska. «Noga!» je vzkriknil presenečen. Delavcu je obšla roka.

V pesku je ležalo črno oblečeno žensko truplo. Glava je bila pokrita z volnenim ogrinjalom.

«To je Gizela», je ugotovil načelnik. «Zdaj je pojasnjen ves dogodek. Tukaj so našli Kušarja... Kakor kaže, sta bila umorjena skupaj in pokopana nekaj korakov narazen...»

Truplo je bilo prepeljano v mestno mrtvašnico. Zdravnik je dognal, da je mladenka utonila. Enako smrt je storil tudi Kušar. Oba ima na vesti isti morilec.

O umoru so sklepali takole: Najprej je izginila mladenka in Kušar jo je pričel iskati. Našel je pravo sled, a ko je došel na mesto, je bila deklica že mrtva. Zločinca sta mu ustavila korak, ker sta se bala hudih posledic. Eden je že pod ključem, drugega pa je treba še privedi v roko pravice.

Truplo nesrečne utopljenke so položili na mrtvaški oder. Ljudje so prihajali v trumah, zakaj skoro pol mesta se je zanimalo za pogrešano siroto. Dejstvo, da je uživala pokroviteljstvo mestnega oblastnika, ji je dajalo veljavo.

Med prvimi, ki so jo pokropili, je bil vratar Cene. Spoznal jo je po volnenem ogrinjalu. Njegovo izjavo so vzeli na zapisnik, katerega je moral podpisati.

Ob mrtvaškem odru se je nenadno pojavil možak v preprosti obleki. Njegovo vedenje ni bilo uglajeno, kakor je običajno pri meščanih. «Kje je moja hčerka?» je vprašal mrliškega čuvara.

«Tukaj nimamo uslužbenke», mu je odgovoril. «Mislim sem, da jo bom našel med mrličmi...»

«Kako je ime vaši hčeri?»

«Rozalija. Služila je v graščini na Malinju...»

«Deklici, ki leži na odru, je bilo ime Gizela...»

«Dajte, naj jo vidim», je trepetal v groznih slutnjah.

Čuvaj je odgrnil mrliču obraz.

«Rozalija, moja hčerka!» je kriknil neznanec in pričel na glas jokati.

«Motite se», je tolažil čuvaj neznanca. «Ta deklica je utonila ter so jo že spoznali...»

«Rozalija je, moje zlato dete.» Oče se ni dal potolažiti.

«Na mrtvaškem listu je označena z drugačnim imenom», je trdil uslužbenec. «Poglejte njeno obleko.»

«Obleka je njena», je povedal jokaje. «Ogrinjala pa dozdej menda ni imela...»

«Ali je imela vaša hčerka še kako drugo znamenje?»

«Bradavico za levim ušesom», se je spomnil neznanec.

Čuvaj je dvignil mrliču glavo in zapazil na vedeno znamenje.

«Rozalija je, moja dobra hčerka...» Oče se je skoro onezavestil.

Predstojnik mrtvašnice je majal z glavou. «Morda je nastala pomota zaradi osebne podobnosti», je začel modrovati. «Vaša hčerka pa to ni, ker gre za neko povsem drugo osebo.»

«In bradavica?» ga je opozoril možakar.

ganjala domačinov, ki ne bi glasovali za Nemčijo. Nemčija tega zagotovila noče dati in zaveda se bo najbrž še precej zapletala, preden bo prišlo do končne odločitve.

Na Češkoslovaškem bodo danes volitve predsednika republike.

Nedvomno bo spet izvoljen ustanovitelj češkoslovaške republike dr. Masaryk, ki vodi državo že izza prevrata.

Z razorožitvijo ne bo nič,

ker nobena država ne kaže dovolj resne volje, da bi se zanjo zavzela. Menda bo res še najpametnejša zamisel Francije, ki hoče zbrati čim več držav, ki bi se obvezale z nenapadalnimi pogodbami, da ne bodo začele vojne. Že njen prvi uspeh, da je za svojo misel pridobila Rusijo, je zelo pomemben. Za nas je zблиžanje Francije z Rusijo v toliko važno, da bomo z ostalimi državami Male antante najbrž v kratkem stopili z Rusijo v diplomatske odnose.

Izven Evrope je malo novega. Edino iz Arabije prihajajo vesti, da

so se tam iznova začeli boji med hedžaskim kraljem Ibn Saudom in jemenskim vladarjem.

Kakor kaže, bo zmagal Ibn Saud, in najbrž ne bo več dolgo, ko bo država Jemen zbrisana z zemljevida.

DOPISI

DORNAVA. V zadnjem času izkazuje naša četa vsestranski napredek. S prostovoljnim delom telovadnega članstva si je uredila lepo letno telovadišče na šolskem zemljišču, kjer je postavila leseno ogrodje za drog in kroge. Na telovadišču pa je tudi prirejen prostor za odbojko, ki jo članstvo zelo pridno goji. V svojem desetmesečnem obstoju si je četa nabavila vse najpotrebnejše telovadno orodje. Pridno se tudi gojijo župne članske proste vaje za bližajoči se župni zlet v Ptuj in za četni nastop, ki se namerava vršiti v začetku septembra. Naša knjižnica se je v zadnjem času pomnožila za sedemdeset knjig. Gojita se tudi petje mešanega zbora in tamburanje. Tamburaški zbor je v zadnjem času izgubil zaradi odhoda k vojakom prvega bračista, ki ga bo hudo pogrešal. Imeli smo že več predavanj. Med

drugimi nam je ravnatelj br. dr. Kovačič v poljudnih besedah razložil delo in smernice sokolstva na vasi. V splošnem je opaziti, da občani prijateljsko spremljajo sokolsko delo.

GORENJI LOGATEC. Prijateljski sestanek občinske organizacije JNS 10. t. m. je potekel v najboljšem razpoloženju. Poročilo narodnega poslanca g. dr. Rapeta so somišljeniki odobrili z viharjem ploskanjem in se je izrekla zaupnica tako voditeljema stranke gg. ministroma dr. Kramerju in Puelju kakor tudi narodnemu poslancu gosp. dr. Rapetu za njihovo požrtvovalno delovanje. — Dne 13. t. m. je napravila sokolska deca izlet na Planine pri Rovtahu. Z zadovoljstvom je bilo opazovati razposajeno deca na tej prekrasni izletni točki, ko se je družila v najboljšem razpoloženju s sokolsko deco iz Hotedršice in Rovt. Zbirajoči se temni oblaki so žal preprečili skupen nastop vse dece. — Dne 27. t. m. zvečer priredi šolska mladina tukajšnje osnovne šole v Sokolskem domu otroško igro «Kralj Matjaž».

STARA LOKA. Lep dokaz politične zrelosti staroloških občanov je podan s tem, da je bil občni zbor občinske organizacije v prostorih občinskega predsednika g. Antona Hafnerja zelo lepo obiskan. Zbor je otvoril in vodil priljubljeni predsednik JNS gosp. Franc Dolenc starejši in iskreno pozdravil somišljenike, zlasti pa poslanca g. Ivana Lončarja. Njegovim uvodnim besedam, ki je v njih poudaril obsežno delo starološke občinske organizacije na vseh področjih javnega udejstvovanja, so sledila poročila društvenih opravnikov. Tajnik g. Josip Celjar je navajal, da šteje JNS v Stari Loki nad 400 organiziranih pripadnikov, kar je brez dvoma lepo število. Najlepše zadoščenje je dobila občinska organizacija s ponovno izvolitvijo g. Hafnerja za občinskega predsednika. Iz blagajniškega poročila g. Jožka Vebra je bilo razvidno, da JNS sicer ne razpolaga z velikimi zneski, je pa razveseljivo, da članstvo nizko članarino v redu plačuje. Skrbno podana poročila so bila sprejeta z zadovoljstvom, nato pa so si izvolili zborovalci novo upravo, ki jo vodi dosedanji predsednik s skoro istimi somišljeniki. Delo se bo porazdelilo kakor doslej tudi v bodoče na pododbore s sedeži v Stari Loki, Žabnici, Suhi in Godešiču. Na koncu je povzel besedo narodni poslanec g. Ivan Lončar, ki je v daljšem govoru opisal politične razmere in splošni gospodarski položaj. Dotaknil se je perečih vprašanj, ki zanimajo kmetstvo, obrtniško in delavsko ljudstvo.

STRANSKA VAS. Pri nas je pred tremi leti posestnik Martin Tomec iz Krupe zasnoval načrt za ustanovitev gasilnega društva. V začetku so bili vsi vaščani navdušeni, a se je kasneje pojavilo nekaj rovarjev, ki bi delo kmalu onemogočili. A Tomec se ni vdal. V njegovem delu ga je podpiral tudi mlinar na Krupi Ivan Stupar. Obema se je posrečilo zbrati precej mož in mladeničev in februarja 1931. se je vršil društveni ustanovni občni zbor. Načelnik Tomec je takoj s Stuparjem pričel snovati še načrte za gradbo Gasilskega doma, ki si ga je naposled mlado društvo postavilo junija 1932. Kdor pozna skromne belokrajinske razmere, bo pač znal pravilno ceniti žrtve za zgradbo tega lepega doma. Tudi najvažnejše orodje so kmalu nabavili. Zda pa si je društvo nabavilo še moderno motorno brigzalno. Svečana blagoslovitev bo v nedeljo dne 3. junija. Domači gasilci so prepričani, da jih bodo tega dne obiskala tudi vsa sosednja tovariška društva.

SV. BARBARA V SLOVENSKIH GORICAH. V nedeljo 27. t. m. ob 15. uprizori tukajšnji podmladek Jadranske straže lepo štiridejansko igro s petjem «Zgodbo sirote Anice». Ljubitelji otrok vabljeni!

SV. TROJICA V SLOVENSKIH GORICAH. Sokol je priredil 29. aprila drugi, 13. t. m. pa tretji izlet članstva in paraščaja k Sv. Antonu v Slovenskih goricah. — Dne 10. t. m. smo videli na našem odru Lipahovo žaloigro «Glavni dobiček». Nabito polna dvorana se je imenitno zabavala. — Naši telovadci se vztrajno pripravljajo na župni zlet in tekme v Ptuj, deca pa na mladinske tekme s Sv. Benediktom.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na zadnjem živinskem sejmu v Ptuj so prodajali za kilogram žive teže: vole po 3.50 do 4 Din, teleta po 3 do 4.25, krave po 1.50 do 2.50 Din; konje po 1000 do 3000 Din za glavo. Na svinjskem sejmu so bile cene za kilogram žive teže: debelim svinjam po 6 do 7 Din, prolenkom po 5 do 6 Din.

PEROTNINA. Na mariborskem trgu so prodajali par piščancev po 10 do 20, kokoši po 25

«Naključje», je menil predstojnik. «Na Malinju je služila, pravite...»

Možak je rahlo prikimal.

«Pa ste se že prepričali, da je ni več tamkaj...»

«Malinov Janče, ki služi v gradu za hlapca, mi je pravil, da jo pogrešajo...»

«Pojdite in poižite», mu je svetoval predstojnik. «Obrnite se na samega graščaka.»

Možak jo je mahnil po bližnici in prispel ves zasopel na Malinje. Grajski služabnik ga je povedel pred graščaka.

«Kje je moja hčerka?» je vprašal z otožnim glasom.

«Kdo pa ste?» Graščak Teodor ga ni hotel poznati.

«Oče Rozalije, vaše služabnice», se mu je nerodno predstavil.

«Vaše hčere ni več tukaj», mu je odgovoril.

«Kje pa je?» se je ustrašil.

«Pred dnevi je nekam odpotovala...»

«Kam?» je bil radoveden.

«Ne vem, ker mi tega ni omenila. Dal sem ji nekaj dni dopusta.»

«Ali je rekla, da pojde k staršem?»

«Tako sem si pač domneval.»

«Vidite, moja hči je mrtva! Mož je bolešno zaplakal.

«Mrtva?» se je začudil.

«Ali še res ne veste?»

«Znano mi je le toliko, da je odpotovala...»

«Pa je mrtva. Na odru leži v mrtvašnici... Pravijo, da je utonila...»

Graščak si je domislil: «O tem sem že nekaj slišal. Gre pa menda za neko drugo osebo...»

«Utopljenka je moja hčerka... Poznam jo po bradavici za levim ušesom.

Graščak je umolknil in izpregovoril čez nekaj časa: «Vaša novica me je pretresla. Nesreča pač vedno išče svoje žrtve.»

«Dognati moram, kdo je kriv nesreče», je zagrozil možak.

«Storite, kar hočete zaradi mene. Toda jaz ne vem ničesar. Zavoljo tega vam ni treba več hoditi na Malinje.»

Brez sočutja so bile izgovorjene te besede. Ali se je dekle zamerilo graščaku, ki jo je zapodil iz službe. Morda si je zaradi tega vzelo življenje? Pa kakaj je trdil, da je utopljenka neka druga oseba?

Mož si v svoji žalosti tega ni mogel razložiti.

Množice, ki so se zbirale okrog mrtvašnice, so pričakovale mestnega oblastnika in njegovega prijatelja, zaročenca nesrečne utopljenke. Prihod je bil napovedan in ljudstvo je pripravljalo vso pozornost na Milana, ki bo izrekel odločilno besedo. Ali bo spoznal v utopljenki svojo izvoljeno nevesto? Nič se ni dalo sklepati in ugibati o mladenki, katere meščani niso poznali.

Milan je prispel v mrtvašnico v žalni obleki. S solzami v očeh je stopil k mrtvaškemu odru.

Tu pa se mu je nenadno razvedrilo lice. «To ni Gizela», je spoznal po kratkem opazovanju.

«A obleka je njena», je ugovarjal oblastnik. «Gizela je nosila prav tako ogrinjalo...»

«Ta obraz je popolnoma drugačen», je vedel Milan. «Njegove poteze nimajo tistega prijetnega izraza...»

«Tukaj je bil neki mož, ki je spoznal utopljenko za svojo hčerko», je povedal predstojnik mrtvašnice. «Skliceval se je na znamenje, katero ima utopljenka za levim ušesom.»

Milan se je sklonil nad krsto in zapazil bradavico. «Ne, to ni Gizela!» si je oddahnil. «Moja zaročenka ni imela takega znamenja.»

«Pa kako je prišla neznanka do njene obleke?» se je čudil oblastnik.

«Pravijo, da je služila v graščini na Malinju», je povedal predstojnik.

Milan in oblastnik Valant sta se spogledala in molčala.

Predstojnik mrtvašnice je raztrgal mrtvaški listek in napisal drugega z drugačnim imenom.

«Kje je zdaj tisti mož, ki žaluje za svojo hčerko?» je vprašal oblastnik.

«Odšel je na Malinje», je povedal predstojnik.

«Recite mu, naj se oglasi pri meni», je naročil, «Zadeva je vsekakor zanimiva.»

Milana je napajala tiha radost. Oživel mu je mrtvo upanje v svojo živo zaročenko.

(Dalje prihodnjič.)

do 30, gosi in purane po 35 do 55 Din. Domači zajci so bili po 5 do 25 Din.

ZITO. Položaj na žitnem trgu je spet čvrst, ker bo žitna letina zelo slaba. Kaže, da bo pridelek v Vojvodini za 30 do 40 odstotkov manjši kakor lani. Mnogo zemljišč bo dalo izredno majhen pridelek, velik del samo štiri do pet metrskih stotov na oral. Danes se pšenica v Vojvodini ne dobi izpod 135 Din. Banatska turščica se trguje po 76 do 77 Din. Cene ovsu se gibljejo med 87.50 do 90 Din. Prekmurska ajda stane 110 Din. Moka je izredno čvrsta in stane 225 do 235 Din po postaji in po kakovosti.

ČEŠNJE. Na ljubljanskem trgu so bile bosanske, dalmatinske in novosadske češnje na debelo po 4 do 7 Din, na drobno pa po 5 do 9 Din za kilogram.

Vrednost denarja

Na naših borzih smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se prišteje še premija 28.5 %):
1 nizozemski goldinar za 23.18 do 23.24 Din;
1 nemško marko za 13.41 do 13.52 Din;
1 angleški funt šterling za 174 do 175 Din;
1 ameriški dolar za 33.74 do 34.02 Din;
100 francoskih frankov za 225 do 226 Din;
100 češkoslovaških kron za 142 do 143 Din;
100 italijanskih lir za 290 do 292 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem klinkingu po 9.37 do 9.50 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 308 do 310 Din.

Sejmi

28. maja: Pučenci, Vrhnika, Tržič, Št. Jernej;

29. maja: Vače;

30. maja: Tinjsko;

1. junija: Boštanj, Kostanjevica, Mirna peč, Slivnica (Sv. Urban).

Kratke vesti

== Pobiranje banovinske trošarine v dravski banovini. Glede na vladajoče prilike je minister za finance začasno odredil, da bodo banovinsko trošarino na vino in žganje v dravski banovini pobirali organi finančne kontrole. (Po uredbi o višini in načinu pobiranja banovinske trošarine na vino in žganje bi morali to trošarino pobirati banovinski, odnosno občinski organi.)

== Razstava male obrti na letošnjem ljubljanskem velesejmu od 30. t. m. do 10. junija, ki jo priredi banovinski urad za pospeševanje obrti, bo nameščena na zunanji strani paviljona E. Tu bo razstavila naša mala obrt, ki ji je uprava velesejma dala prostor na razpolago, da ji tako pomaga do novih naročil in zaposlitve.

DOMAČE NOVOSTI

* Slovesna izročitev visokega kraljevega odlikovanja narodnemu škofu Učeliniju ob 40letnici škofovanja. Na Lopudu so 18. t. m. svečano proslavili 40letni škofovski jubilej bivšega kotorskega škofa dr. Franja Učelinija-Tiče, ki ga je Nj. Vel. kralj odlikoval z redom jugoslovenske krone I. stopnje. Izročitev odlikovanja se je izpremenila v veliko narodno proslavo vse južne Dalmacije. Odlikovanje je sivolasemu škofu izročil ban zetske banovine Sočica v prisotnosti velike množice ljudstva z otoka in sokolskih čet s Cetinja, iz Dubrovnika in okoliških vasi. Sokoli so bili navdušeni in srečni, ker so se lahko zbrali okrog starega škofa, ki je lani v Kotoru blagoslovil dubrovniško sokolsko zastavo, katere dubrovniški škof ni hotel blagosloviti. Ban Sočica je naglašal v svojem govoru, da je bilo z odlikovanjem škofu rodoljubu izraženo priznanje z najvišjega mesta in izkazano največje spoštovanje vsega našega naroda.

* Velik shod narodnega delavstva na Jesenicah. Narodna strokovna zveza, podružnica na Jesenicah, je priredila v nedeljo 13. t. m. v veliki dvorani Sokolskega doma javen shod. Delavstvo, organizirano v NSZ, kaže v zadnjem času zelo živahno gibanje ter se krepko oprijemlje svoje organizacije. Shod je otvoril predsednik podružnice g. Valentin Zupan. V svojem govoru je omenil, da so javni shodi za delavstvo zelo potrebni, ker mora biti delavstvo o vseh za delavstvo važnih vprašanjih pravilno poučeno. Treba je, da se razčistijo nazori in pojmi in da ne gre istovetiti jugoslovenskega narodnega socializma z nemškim, ki se je pojavil v tej obliki šele zadnja leta, medtem ko se je narodni socializem na Češkem pojavil že pred desetletji in katerega načela in misli smo presadili k nam v našo državo. Kot glavni govornik je povzel besedo g. dr. Alujevič, ki je orisal razmerje med delodajalci in delojemalci, se dotaknil delavskega gibanja v drugih

državah, omenjal delo in važnost naših socialnih in zdravstvenih ustanov in odnose NSZ do drugih organizacij. Naslikal je v nekaterih primerih izkoriščanje delavstva po kapitalu in omenjal razne mezdne načine pri nas in drugod. H koncu je pozval delavstvo, naj pristopi v nacionalno delavsko organizacijo, ker le z njo si bo delavstvo pridobilo svoje pravice in boljše pogoje za življenje.

* Gibanje JNS v konjiškem srezu. V ponedeljek 14. t. m. se je ob polnoštevni udeležbi v Narodnem domu v Konjicah vršilo zborovanje odposlancev občinskih organizacij JNS iz konjiškega sresa. Na zboru, ki ga je vodil predsednik sreske organizacije notar gospod Rado Jereb, je poročal o političnem položaju podpredsednik g. dr. Ervin Mejak. Po poročilu se je vnela živahna razprava. Pereče gospodarske zadeve je obravnaval g. Alojzij Križnič, tako zlasti vprašanje denarnega prometa. Na razgovor so prišla tudi nekatera krajevna vprašanja, zlasti obnova dela v kamnolomu Čezlaku, nabava premoga iz rudnika v Stranica in zadeva avtomobilske ceste na Pohorje iz Oplotnice in iz Vitanja. V resoluciji, ki jo je zbor sprejel z navdušenim odobravanjem, se je zavzelo stališče nasproti tako zvanim bojevnikom.

* Zborovanje vinogradnikov v Mariboru. Letošnji redni občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru bo 26. t. m. ob 16. in vinarski shod 27. t. m. ob 9. uri v Mariboru v hotelu Orlu. Na shodu se bodo obravnavala vprašanja: o obnovi vinogradov (poročala bosta g. Fran Gombač, višji kletarski nadzornik v pokoju iz Ljubljane, za bivši kranjski in g. Jakob Znidarič, sreski kmetijski referent iz Ljutomer, za bivši štajerski del dravske banovine); o pridelovanju in prodaji namiznega grozdja (gosp. inž. Fran Lukman, inspektor ministristva za kmetijstvo iz Beograda); o svetovnem in domačem vinskem trgu (gosp. Lovro Petovar, narodni poslanec iz Ivanjke); o zatiranju trsnih škodljivcev (g. Fran Vojsk, profesor banovinske vinarske in sadjarske šole iz Maribora). Gospod inž. Sergij Goriup, referent za vinarstvo pri banski upravi v Ljubljani, nas bo seznanil s stanjem strokovnih organizacij vinogradnikov in sadjarjev v primorski banovini. 27. in 28. t. m. bodo poučni izleti in ogledi.

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

Judita je vedela, da so čudoviti pašniki v najvišjih dolomitskih stenah. Njena last so bili. Toda vsi so ji izkušeno pravili:

«Samo tisti, ki seno kradajo, znajo priti tja po vrhove z višje stene. In dolej se je še vsakikrat pripetila kakšna nesreča pri spravljajanju sena, tako da se nihče več ne upa tja gor. Tudi ti ne smeš pustiti svojih hlapcev, da bi kaj takega poskušali.»

Ker je bila Judita dobra gospodarica, ji je bilo žal zaradi izgubljene obilne trave. Nekega dne se je o tem pogovarjala s svojim mladim pastirjem, ki ji je bil tako strastno vdan. Ta pa si je zapomnil njene besede in se zaklel: «Najti moraš pot do teh pašnikov!» Iskal je in iskal, skoraj neprestano je bil v smrtni nevarnosti in pri tem si je zmeraj mislil: «Če ji poiščeš pot do tistih pašnikov, te bo spet pohvalila in ti spet položila roko na glavo.» Zdaj je odkril dohod do zaklenjenega sveta in je bil zato lepo pohvaljen. Dobil je pravo kraljevsko plačilo od kraljevske žene, ki mu je rekla:

«Dečka je zdaj konec. Noben deček ne bi mogel odkriti tega, kar si ti odkril. Iz Bozna bom zate naročila puško in vse, kar je še potrebno za pravega lovca. Potem mi boš tudi lahko postrelil roparje. Še medvede boš lahko lovill!»

Zmagoslavni krik dečka, ki je čez noč postal fant, je bil obdarovančeva zahvala. Toda to pot mu ni pogladila kodrastih las kakor kakšnemu velikemu otroku. Skoraj bi bil fant, ki je pravkar slišal, da je že dorasel, rajši še zmeraj ostal samo deček...

Nekega lepega dne je hotela Judita pogledati odkriti dohod. Ko je to povedala, je odkritelj menil:

«Druge ženske ne bi prišle tja gor. Ti pa nisi taka kakor druge. S teboj se upam. Seveda ne smeš postati vrtoglava, ker bi utegnila pasti s stene. Potem bi moral še jaz za teboj.»

Judita je veselo odvrnila:

«Da bi kaj takega storil, pa ne verjamem. Škoda bi se ti zdelo mladega življenja...»

Dobila je nad vse resen odgovor:

«Za življenje mi ne bi bilo dosti, čeprav je življenje tu gori prav lepo. Toda moja dobra puška in ves tisti smodnik in svinec. Kaj bi bilo s tem?»

«Dobil bi pač vse kdo drugi.»

«Nikomur tega ne privoščim. Torej — samo vrtoglava ne smeš biti.»

«Saj ne bom. Le pomiri se!»

Oba sta se odpravila na pot. Izkazalo se je, da je res nevarna. Da bo za živino dobra, bo treba skale precejkrat razstreliti in tiste dele, ki so tik ob prepadu, pošteno zavarovati. Toda gori je bilo prelepo! Kakor zaklet svet je bil pašnik stisnjen med divje stene, kakor gorski vrt, ki se je potopil v prepad.

Srečni stezosledec bo dobil še prijazen stam tam gori, razen svoje puške...

Ko je Judita izročila pastirju vse lovske potreščine in čula njegov veseli vrisk, jo je izpreletelo. Nekaj kakor kos vriskanja nekoga, ki je umrl, ji je zvenelo iz glasu živega. Tako jo je tudi v njeni novi domovini, v njenem novem življenju zmeraj kaj spominjalo na nekaj, kar je že zdavnaj minilo, ker je bilo že zdavnaj pokopano. Sreča je bila, da ni nikoli sklenila, da bo preteklost pustila mrtvo, in je imela dovolj moči, da jo je nosila s seboj skozi življenje. Ker je bila pač taka, bi bila morala le prepogosto spoznati:

«Zate ni pozabljenja.»

Še celo v njeno visoko samoto je prišla pomladi novica o strašnem dogodku, ki je v njeni nekdanji domovini prevzel vse ljudi z grozo... Neki samostanski učenec iz Nove Stifte se je na veliki petek, ko ga je napadla verska blaznost, sam križal. Menihi so hoteli izprva samoumor prikriti. Toda eden izmed njih, tisti, ki je križanega prvi dobil, je na ves glas trdil, da je on kriv, ker je mladeniča prisilil k samoumoru. Tako niso mogli ničesar zamolčati in prikriti. Samoumorilec je bil pokopan kakor samomorilec.

Bleda in nema je hodila Judita sem in tja. Morala je poslušati, kako je služinčad govorila o tem strašnem dogodku, zmeraj iznova in iznova. Morala je poslušati, kako so vsi naglas preklinali tistega zagrizenega duhovnika, ki je pogljal

* **Smrt zgledega gospodarja.** V Zalem logu v Selški dolini je umrl po dolgem trpljenju g. Fran Demšar. Z njim je legel v grob eden najtrdnjših gorenjskih gospodarjev, plemenit človek in dober oče. K Strojčevci domačiji v Zalem logu je prišel pokojnik iz Železnikov, ko se je poročil z vdovo go. Webrovo. Trdna domačija je dobila tedaj podjetnega gospodarja. Življenje pokojnega g. Frana Demšarja pomeni delo. Okrog Franceta Demšarja so se jeli kmalu zbirati vsi napredni ljudje Selške doline in je pokojnik nastopil tudi kot kandidat na napredni listi za bivši deželni zbor. Bil je tudi med ustanovitelji Hranilnice in posojilnice v Železnikih, ki ji je bil podpredsednik do smrti. Dolga leta je županoval v občini Sorici in storil zlasti veliko za tujski promet. Planinci so z njegovo izdatno pomočjo postavili Krekovo kočjo na Ratitovcu. Demšar je bil med ustanovitelji Sokola v Železnikih in je predsedoval CMD v Selški dolini. Trgovci so ga poslali v trgovsko združenje za Gorenjsko v Kranju. Franceta Demšarja je dohitela smrt šele v 63. letu starosti. Bodi mu ohranjen blag spomin, ugledni družini pa naše iskreno sožalje!

* **Smrt stare narodne korenine.** V Novi Cerkvi pri Vojniku je po daljšem trpljenju v visoki starosti 91 let preminil g. Franc Jankovič, obče spoštovani in daleč na okrog znani klobučarski mojster iz Vitanja, kjer je bila njegova hiša že za časa najhujših narodnostnih borb v takrat nemškem Vitanju vedno zavedno slovenska. Pokojnik je bil oče upravnika zdravilišča Dobrne pri Celju g. Alojzija Jankoviča in pred meseci umrlega dr. Frana Jankoviča, zdravnika v Mariboru. Čast pokojnikovemu spominu, preostalim pa naše iskreno sožalje!

* **Smrt zgledega Sokola.** V torek 15. t. m. je bil položen v Gornji Radgoni k večnemu počitku g. Jožko Korošec, ki se je vneto udeleževal v vseh narodnih društvih, s posebno požrtvovalnostjo pa pri Sokolu. Več let je bil odbornik, po razvitju sokolskega prapora leta 1932. pa je postal prvi praporščak radgonskega Sokola.

* **S trebuhom za kruhom gredo.** Izselski komisariat je sestavil podatke izselskega gibanja kraljevine Jugoslavije v letu 1933. V prekmorske dežele se je vsega skupaj izselilo 2221 oseb, to je nasproti letu 1932. za 233 ali za 9.5 % manj. Največ se jih je izselilo iz savske banovine (829 oseb), potem iz dunavske (399), primorske (339), dravske (307), vardarske (122). Po poklicu je bilo 622 kmetovalcev, 560 kvalificiranih delav-

cev, 440 družinskih članov, ki ne služijo, 355 ne-kvalificiranih delavcev in 243 svobodnih poklicev. Iz prekmorskih dežel se je vrnilo leta 1933. 3385 oseb, to je nasproti letu 1932. za 2656 oseb ali za 44 % manj. Največ se jih je vrnilo v savsko banovino (1349), potem v dunavsko (623), primorsko (602), vardarsko (355), dravsko (258). Po poklicu je bilo nekvalificiranih delavcev 1429, kmetovalcev 862, kvalificiranih delavcev 595, družinskih članov, ki ne služijo, 287 in svobodnih poklicev 212. Največ se je vrnilo izseljencev iz Zedinjenih držav, potem iz Argentine, Kanade, Urugvaja, Avstralije, Čila, Nove Zelandije. V evropske države se je leta 1933. izselilo 7508 oseb, to je nasproti letu 1932. za 866 oseb ali 11.5 % več. Največ oseb je odšlo v Francijo, in sicer 2305, v Turčijo 1931, v Albanijo 880, v Rumunijo 662, na Bolgarsko 560, na Češkoslovaško 416, v Grčijo 313, na Nizozemsko 153, v Avstrijo 104 in tako naprej. Največ se jih je izselilo iz vardarske banovine, nato slede dravska, zetska, primorska, savska in moravska banovina. Leta 1933. se je vrnilo iz evropskih držav 3895 oseb (8209), to je za 4314 oseb ali 52.5 % manj. Največ se jih je vrnilo iz Francije, in sicer 2670, iz Rumunije 187, iz Belgije 179, iz Češkoslovaške 165, iz Nizozemske 156, iz Avstrije 142 in tako naprej. Največ se jih je vrnilo v dravsko banovino, nato pa slede savska, primorska, vardarska in dunavska banovina.

DOLENJSKE TOPLICE

reorganizirane. Celotni obrat.
Pošta Toplice pri Novem mestu.

* **Železniški popusti za bolne otroke.** Na predlog generalnega ravnateljstva državnih železnic je izdal prometni minister odlok o izpremembi člena 16. železniške tarife za prevoz potnikov. Izpremenjeni člen tarife se glasi: Bolni otroci od 4. do izpolnjenega 16. leta, ki jih pošiljajo v skupinah pa najmanj pet na zdravljenje ali se pa z zdravljenja vračajo, imajo popust na vožnji v tretjem razredu brzih in potniških vlakov, kadar plačajo stroške za vožnjo in bivanje v okrevališču popolnoma ali pa delno državna, odnosno samoupravna oblastva ali dobrodelna društva. Ako je okrevališče na ozemlju kraljevine Jugoslavije, znaša popust 75 odstotkov, če je izven ozemlja kraljevine Jugoslavije, pa 50 odstotkov navadne vozne cene. Spremljevalci otrok se lahko

peljejo s 50odstotnim popustom navadne vozne cene v istem razredu, vendar sme biti za vsako skupino do desetih otrok dodeljen samo po en spremljevalec.

* **Važno za posetnike letošnjega ljubljanskega pomladnega velesejma.** Posetniki velesejma imajo 50 % popusta na železnicah. Za izrabo tega popusta je izdala železniška uprava posebne železniške izkaznice, ki jih izdajajo blagajne vseh železniških postaj po 5 Din za kos. Vsak posetnik kupi na odhodni postaji tako železniško izkaznico za 5 Din in celo vozno karto do Ljubljane. Številko vozne karte vpiše postajna blagajna v železniško izkaznico in jo žigosa. Uprava velesejma potrdi obiskovalcu v železniško izkaznico obisk velesejma. Na povratku žigosa železniško izkaznico še blagajna ljubljanske postaje, nato pa velja vozna karta za brezplačen povratek po isti ali krajši poti. Železniška izkaznica brez potrdila o obisku velesejma za brezplačen povratek ni veljavna. Popust velja za dopotovanje v Ljubljano od 28. t. m. do vstetega 10. junija, za povratek pa od 30. t. m. do vstetega 12. junija.

* **Lep uspeh naših fantov vojakov.** V Sarajevu so te dni delali izpit gojenci radijsko telegrafskega in telefonskega tečaja. Od 56 gojencev je napravilo izpit z odliko 17, med njimi naši ožji rojaki gg. podporočnik Mirko Špan (Slovenjgradec), narednik Ivan Jug (Kranj), kaplarji in redovi Vinko Svet (Ljubno), Maks Savnik (Tržič), Janko Boc (Vransko) in Anton Sajevec (Gomilsko pri Celju). Obenem so omenjeni kaplarji in redovi napravili izpit za rezervne tehniške narednike.

* **Kmečki praznik na Krškem polju** bo 15. avgusta. Ob tej priliki bodo konjska in živinska razstava in velike konjske dirke. Društva naj za ta čas ne določajo svojih prireditev.

* **Prvi motorni vlaki v naši državi.** Naša država je naročila v tujini motorne vlake, ki bodo vzdrževali redni promet na nekaterih naših progah. Te dni je naša železniška uprava izročila prve take motorne vlake rednemu prometu. Vožili bodo na progah Osijek—Vinkovci in Osijek—Vrpolje, kjer je promet zelo velik.

* **Našega kmeta,** steber gospodarstva naše države, je gospodarska stiska najbolj prizadela. Cene kmečkim pridelkom so padle tako nizko, da mu ni plačan trud, ki ga vložil v obdelavo zemlje, rejo živine in gozd. Delo kmeta je trdo. Pomagal si bo le na ta način, da smiselno uredi svoje delo s tem, da se poslužuje strojev in novo-

dobrega in nedolžnega dečka v smrt — v tak o smrt. In morala je molčati.

Ce je bil on tisti duhovnik?... Glas v no-tranjosti ji je klical: »On je bil! Duhovniki nje-govega duha postanejo zagrizenci, m o r a j o p o -stati zagrizenci. In s svojo zagrizenostjo morajo pogubljati druge — druge in same sebe.»

Drugo poglavje.

Pater Pavel blagoslovi pri kraljevski ženi kapelico Krvavečega srca Marijinega.

V maju je bilo. In lepo je bilo, da je katoliška cerkev ta blaženo lepi letni čas posvetila najbolj blaženo lepi devici, deviški Materi Porodnici, ki je med vsemi materami največ trpela, Mariji s krvavečim srcem.

Poezija brez konca se skriva v češčenju Marije, najbolj ljubka in obenem najbolj vzvišena pesnitev človeške duše, ki je hrepenela po božji prapodobi vse ženske čistosti in ženske vzvišenosti. Našla je utešitev svojega hrepenenja v ženi te-sarja Jožefa, v ženi iz preprostega ljudstva.

Večno deviško telo matere Zemlje je rodilo božjo hčerko Pomlad, ki jo ubijejo ognjene puš-šice poletnega solnca. Iz rjave grude, ki se je prebudila iz zimske otrplosti, so se izvile med vriskanjem škrlatnih poganjajoče setve in polja in pisane cvetoče poljane. In gozdovi so se ozal-žali s pomladansko krasoto...

Judita je dala za svojo služinčad sezidati ka-pelico. Malo svetišče je stalo blizu hiše na griču,

pod prastaro okleščeno smreko. Mladi Martin je dobil častljivo natogo, da pojde v Bozen in pri-nese lepo rezljan lesen kip Nebeške Kraljice v dolomitsko divjino.

Neko solnčno majsko nedeljo so šle Juditine dekle, mlada, cvetoča bitja, poslancu naproti. Ka-kor za procesijo so si ovile vence iz cvetja; ne-katere iz višnjevočnega encijana, druge iz bledo-vijoličastih vetrnic ali pa iz zlatorumenih troben-tic. Med potjo v dolino so pele majniško pesem.

Tudi Judita je šla z njimi. Molče je stopala pred njimi. Globoka resnost je sijala iz njenega obraza, kakor bi sprevod vodila.

Tako svečano je stopala mala kopica z višave v dolino čez pomladne trate do meje jelkovega gozda. Tam je Martin že čakal. Videl je sprevod, ki se je bližal, in vzel kip iz ovoja, stopil pod brsteče macesne, dvignil sveto podobo z obema rokama kvišku in jo držal tako pred seboj, gospo-darici in deklam nasproti.

Po Juditinem prepričanju ne bi bilo treba še posvetitve iz duhovnikovih ust. Zavedala se je pa, da se ne sme ozirati na svoje občutje, saj malo svetišče ni bilo zaradi nje postavljeno. Slu-žinčad je hotela blagoslova in tej zahtevi se je morala ukloniti.

Toda nobeden izmed duhovnikov v samostanu v dolini ni mogel opraviti te posvetitve.

Bili so spokorniki, zločinci. Dolomitski ljudje so kaj malo spoštovali kaznene, čeprav so se žene z otroki prizadevale, da bi slednjemu izmed njih, ki so bili skrivaj zaničevani, poljubile roko.

Toda tudi moški bi bili nazadnje le prišli k maši zaznamenovanih, bi grešnikom odkrivali svoje grehe pri spovedi in si pustili od njih dajati od-vezo. Vsi prebivalci na domačiji in vsi tisti, ki so prebivali v okoliških gozdovih in hribih, so neiz-merno hrepeneli, da bi bila kapelica blagoslov-ljena, čeprav iz ust in z roko enega izmed teh grešnih spokornikov. Saj so bili vzlic temu božji maziljenci, ki je v njih živel duh Cerkve — če že ne v njihovih grešnih telesih, pa vsaj v nji-hovi sveti službi.

Zato je poslala Judita na vnete prošnje slu-žinčadi v dolino vest in prošnjo, naj bi kdo izmed očetov posvetil gozdno cerkvico pod Kraljevskimi stenami. Da je posvečena Krvavečemu srcu Mari-jinemu.

Iz samostana je dospel odgovor: »Brez poseb-nega dovoljenja naših redovniških oblastev ne smemo opraviti blagoslovitve. Zato zaprosite pri njih.«

Čez nekaj čas je sledila novica: »Dovoljenje je dobil eden izmed naših. Poslali ga bomo k vam.«

Na Marijin vnebohod bi bila morala biti po-svečena kapelica s kipom Marijinega krvavečega srca. Od vseh strani so se zbrali ljudje iz Dolo-mitov. Vedeli so, da tam gori pri Juditi Platter-jevi ne bodo dobili le duševne paše, ampak tudi zemeljskih jedi in pijače. Zakaj — taka je pač bila! Vse na njej je bilo čudno ustvarjeno. Če je dajala, je dajala vselej s polnimi rokami; in tedaj

dobnega orodja, ki mu ob manjšem trudu in stroških omogoči večji pridelek. Našega kmečkega gospodarja je treba opozarjati na nove pridobitve na tem poprišču. Na letošnjem pomladnem ljubljanskem velesejmu od 30. t. m. do 10. junija bodo razstavljeni najrazličnejši kmetijski stroji in kmetijsko orodje. Stroji bodo v obratu, gnani od električne, parne, bencinske in ročne sile. V korist vsakega kmečkega gospodarja je, da si ogleda to razstavo.

*** Smrt najstarejše Ljutomerčanke.** Predzadnji terek je umrla ga. Viktorija Hönlmannova v visoki starosti 94 let. Bila je najstarejša prebivalka v Ljutomeru. Kljub visoki starosti je bila skoro do zadnjega duševno čila, vendar pa so jo telesne moči zapuščale. Lani je prebolela še pljučnico. Pokopali so jo ob veliki udeležbi. Naj v miru počiva!

*** Prva žrtev Drave.** Ne binkočno nedeljo dopoldne sta se kopala v Käferjevem dravskem kopališču v Mariboru uradnik tvornice Doctor in drug Zezulka Erih in 23letni pekovski pomočnik pri Hartingerju Geiser. Po kopanju sta sedla v sandolino ter se odpeljala po reki navzgor proti Mariborskemu otoku. Nekaj sto metrov niže otoka sta zaveslala k bregu ter se zmučena ustavila. Nekaj časa sta se solnčila na bregu, nato pa je skočil Geiser v vodo. Komaj pa je bil kake štiri metre od brega, se je jel potapljati. Zezulka mu je priskočil na pomoč, potapljač pa se je z vso silo oprijel reševalca. Komaj se je posrečilo Zezulki rešiti se iz smrtnega objema. Nato je spet zaplaval za Geiserjem, ki ga je reka odnašala. Preden ga je pa dosegel, je Geiser izginil pod gladino.

*** Smrten padeč po stopnicah.** 36letni delavec Metod Trebičnik, znan kot vodja tako zvanega gabrskega orkestra, je obiskal svojega delodajalca, izdelovalca cementnih cevi g. Sredovnika, ki stanuje v pritličju Lastnega doma v Gabrju pri Celju. Ponoči se je Trebičnik poslovil in se napotil po stopnicah v svojo podstrešno sobo k počitku. Na stopnicah pa je Trebičnik nenadno omahnil in padel tako nesrečno na cementni tlak, da si je zlomil tilnik. Pomoč je bila izključena in Trebičnik je dve uri pozneje izdihnil.

*** Smrt otročička v vodnem žlebu.** V Zgornji Bistrici se je dogodila smrtna nesreča dvoletnega otroka. Medtem ko je bila mati Antonija Vidmarjeva v tovarni na delu, je čuval dvoletno Anico njen slaboumni brat, ki se je napotil z otrokom

iz hiše na polje, noseč stari materi južino. Domov grede se je ustavil poleg potoka in Anica se je igrala v bližini struge. Zašla je nekoliko niže ter padla v žleb, po katerem teče voda iz potoka v zbiralnik. Otrok se je oprijel deske v žlebu ter kričal. Krike so čuli delavci v bližini, a niso vedeli, odkod prihajajo. Kmalu so kriki zamrli, ker je deroča voda odnesla otroka, ki so mu oslabele moči. Šele popoldne so našli deklico v zbiralniku mrtvo.

*** Ogenj.** Nedavno je v Jiršovcih nastal ogenj pri posestniku in županu Jožefu Zeleniku. Goreti je začelo v gospodarskem poslopju in so plameni preskočili na stanovanjsko poslopje in sosedni viničariji Alojzija Petriča in Alojzija Lovreca. Zaradi pomanjkanja vode ni bilo mogoče misliti na reševanje. Zgorelo je vse do tal. Tudi nekaj živine in dve novi stiskalnici za grozdje in sadje.

*** Strela je zanela požar na Viču.** V nedeljo zvečer je tresčilo v hlev tvorničarja Rudolfa Zaklokarja na Viču in ga užgalo. Na podstrešju so bile nakopičene ogromne zaloge sena in že čez nekaj minut je velikanski plamen daleč naokrog razsvetljeval okolico. Na pomoč so prihiteli ljubljanski poklicni gasilci, nato pa viški in ljubljanski prostovoljni gasilci. Napeljali so cevi približno 600 m oddaljeno Gradaščico in kmalu so padali na goreči hlev veliki curki vode. Po napornem gašenju se je pa gasilcem posrečilo ogenj udušiti in rešiti del hleva.

*** Smrtna žrtev Turnca.** Te dni zjutraj se je odpeljal iz Ljubljane s kolesom proti Šmarni gori radijski tehnik 24letni Lado Erbežnik, znan kot navdušen planinec. Pri Šmarni gori je shranil kolo pri nekem kmetu in sam brez spremstva hotel opraviti plezalno turo na Turnc. Popoldne okrog 18. pa so ga našli ljudje v mlaki krvi mrtvega globoko pod Turncem. Imel je prebito lobanjo in prelomljeno desno nogo. Očitno je smrt nastopila takoj po padcu. Na več mestih raztrgana ponesrečenčeva obleka priča, da je Erbežnik pri padanju opazil drevje in skalovje. Padeč je moral biti strašen, ker so se mu med padanjem nasilno sezuli čevlji. Kaj je vzrok nesreči, bo težavno dognati. Morda mu je spodrsnilo zaradi polzkih skal, ker je deževalo. Ni pa izključeno, da se je odlomil kos skale, na katero je stopil pri turi. Vsekakor nas ta že tretja žrtev Turnca v zadnjih letih ponovno opominja, da je pri plezanju na Turnc potrebna velika previdnost.

*** V Studencih je gorelo** V noči na binkočno nedeljo je nastal v Studencih pri Mariboru požar

v gospodarskem poslopju posestnika Senekoviča v Ulici ob obrežju. V plamenih je poginilo več glav živine. Dve kravi so morali čisto osmojeni zaklati. Zadušile so se tri svinje in več kljunov perutnine. Gasili so gasilci iz Studencev, Maribora, Pobrežja, iz železniške delavnice in Radvanja.

*** Požigalec.** V Vumpahu je nekdo zažgal kup koruznice poleg gospodarskega poslopja posestnika Kumra. K sreči so ljudje nevarnost opazili ter pogasili ogenj, preden je preskočil na slaznato streho. V naslednji noči pa je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Franca Šumana. Poleg pogorišča so našli listek, na katerem je bilo napisano: «V kratkem boste imeli lepo zabavo, čeprav stražite. Posmodil vas bom, ker sem imel pri Kumru smolo. Drugje bom imel več sreče. Maščevalec.» — Orožniki zdaj preiskujejo, ali gre za resno napoved ali za neokusno šalo.

*** Požar.** Te dni je gorelo pri Bendi Francu, posestniku v Potoku pri Šmartnem pod Šmarno goro. Zgorel mu je skedenj do tal. Rešiti se ni dalo nič, ker je ogenj zajel takoj vso stavbo. Vrli gasilci iz Vodice so bili hitro na kraju požara. Posrečilo se jim je ogenj omejiti, ker bi ogenj sicer zajel še druga poslopja.

*** Dva ognja.** Te dni je gorelo v Preradu pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah pri posestniku Juriju Drakšiču. Zgorela je koča, pokrita s slamo. Ogenj so pogasili vaščani. Istočasno je zgorela klet Jurija Fišerja, posestnika v Sitežu.

*** Žrtev Kolpe.** Predzadnjo nedeljo je Kolpa zahtevala letošnjo prvo žrtev. V Kolpi se je kopal 19letni zidarski delavec Franc Povše. Fant je bil doma iz Vodice pri Novem mestu, a je delal v Radovičih pri g. Kostelcu, ki si zida nov dom. Nesrečnik je pri kopanju nenadno izginil pod vodo in utonil.

*** Požar v Cerknici.** Te dni okoli 14. ure, ko je bila večina ljudi pri poljskem delu, je začelo v Cerknici zvoniti plat zvona. Preplašeni domačini so hitro stekli z njiv in zagledali, da gori hiša podobarja Alojzija Bajca v Cerknici. Podobar Bajc se je prav ta dan namenil, da bi preslikal sobo, zato je vse reči prenesel iz ene sobe v drugo in šel v Dolenjo vas k nekemu lesnemu trgovcu. Žena z otroki pa se je mudila na Jezeru, kjer je opravljala poljska dela. Hiša je bila torej čisto zapuščena od ljudi. Kako je mogel nastati požar, je uganka. Na licu mesta so bili najprej cerkniški gasilci, čez čas pa so prišli tudi gasilci iz Dolenje vasi in Dolenjega jezera. Ga-

je bilo njeno dajanje vselej razsipanje. Tudi zaradi tega bi jo bili lahko tako imenovali, kakor so jo v resnici: kraljevsko ženo!

Pridne dekile so kapelo ovile z vencii. Tedaj se tudi hlapei niso hoteli osramotiti in so napravili za prečastitega, ki bo prišel k njim, slavolok iz jelkovega zelenja in odondod, kjer je stal, posuli pot do cerkvice na gosto z vejicami. Kakor cerkveni knez naj bi prišel duhovniški spokornik v kraljestvo kraljevske žene.

V veliki izbi, ki je bila obita s pinijevim lesom, je bila pokrita miza za duhovnega gospoda. Gospodinja sama je zanj izbrala platnen prt. Šele v svoji hiši je hotela pozdraviti duhovnika. In če bi zaradi njene odsotnosti pri posvetitvi kaj sumil, ji ni bilo mar. Veliki dekli je velela, naj spravi kruh in klobase za kopico pobožnih in lačnih na hrib pri kapeli in obenem oba soda dobrega terlanskega vina. Če bodo ljudje že pobožni, naj bodo potem še veseli...

Duhovnik je prišel. Nosil je vijoličast talar korarja lateranske kongregacije svetega Avguščina. Duhovnika je spremljal deček s ciborijem, ki je bil zagrnen z oledo svilo.

To je bilo razburjenje! Dolomitski ljudje so drug drugemu šepetali veliko novico:

«Maševal bo! Za nas bo lahko maševal. Nebo nam dela čudeže! Spokorniku, grešniku so dovolili, da je prinesel Gospoda k nam! Njegova spokornost je morala biti velika, ker so mu bili grehi odpuščeni. Poglejte ga! Ni tak, kakor tisti

tam spodaj, ampak tak, kakor tisti, ki jim je bila dana oblast, da zavezujejo in razvezujejo!»

Drugi pa so govorili: «Poznamo ga. Letošnjo pomlad so ga poslali k nam. Zakaj?... Zaradi zločina... Da je ta morilec? Tako smo slišali... Ne verjamemo vam. Poglejte ga vendar! Ta je pravi!»

Tako je našlo ljudstvo za čudni značaj spokornega patra Pavla isto besedo kakor za Judito, kraljevsko ženo.

On pa se ni menil ne za pozornost, ki jo je zbujal njegov prihod, ne za šepetanje. S pogledom globokega hrepenenja je gledal okoli sebe, kakor bi iskal nekaj, kar je želel videti z vročim poželenjem. Zdaj je prišla tista ura! Samo njegovo srce in Bog sta vedela, kako je to uro čakal. Že prej bi si bil lahko izpolnil to željo, toda hotel je, da bo ura zanj sama bila.

Tako je bil zdaj pri Juditi Platterjevi!... Iz globine je videl veliki svet višav samo kakor daljni privid. Zdaj mu je bil blizu.

Nehote mu je postal korak počasnejši.

Ta hiša je njena, ta domačija je njena, travniki so njeni, polja njena, gozdovi! Tu je lahko prosto dihala in dovolj mogočno ustvarjala. Pod temi silnimi gorskimi stenami je njena narava oživela. Ko je pihal okoli nje ta ostri zrak, se je čutil v svojem pravem življenjskem zraku... Ko je gledal duhovnik okoli sebe, je globoko, globoko zadihal. Potem je stopil dalje.

Kje in kdaj jo bo spet videl?... Pred svetiščem, takoj zdaj!... Ne bi bila — Judita Platterjeva, če bi se to zgodilo. Še nekaj časa bo moral čakati, preden bo stal pred njo. A potem!

Kaj potem?

Kaj ji bo rekel? Kaj ona njemu? Kako bosta stala drug drugemu nasproti?

Na to zdaj ni smel misliti. Poslan je bil sem gor, da bo v tej ponosni višavi opravil sveto dejanje. Vse njegove misli z vso njegovo dušo morajo biti zdaj pri tej skrivnosti. A tudi srečanje z Judito Platterjevo se mu je zdelo nekaj posvečenega.

Duhovnik je stopil v kapelo. Okoli nje so se zgrinjali gorski občani. Le malo jih je moglo stopiti prav v svetišče. Stali so na griču pod prastaro smreko; in medtem ko je duhovni gospod znotraj opravljal blagoslovljanje, so v zboru peli. Potem je stopil pater Pavel ven in jim govoril:

«Krvavečemu srcu Mariji emu sem posvetil to kapelo pod vrhom Dolomitov. Kri njenega Sinu je tekla na križu za trpljenje in grehe sveta, materi pa je krvavelo srce zaradi mučenega in mrtvega Sinu. Take nekrvave rane so najstrašnejše. Sunek z bodalom, trnjeva krona in rane od žebljev so malo proti bolečini krvavečega srca.

«Kdor je na tem svetu pravi človek, nosi v prsih tudi človeško krvaveče srce. Zakaj človek mora na zemlji trpeti!

(Dalje prihodnjič.)

silci so storili, kar so mogli. Ogenj je napravil škodo za kakih 70.000 dinarjev.

*** Prostovoljna smrt mladenke.** Milo Reharjevo iz Zabaj vasi so pogrešali starši že dalje časa. Predzadnjo nedeljo je bila še na Mrzlici, kamor je hodila zelo rada. Dan potem pa je odšla od doma in se ni več vrnila. 16. t. m. pa so opazili ljudje v velikem bajerju na Gvidi žensko truplo. Ko so truplo izvlekli na suho, so spoznali v utopljenki Milo Reharjevo. Kaj je gnalo nesrečno, zelo čedno dekle v smrt, ne ve nihče. Eni govorijo, da nesrečna ljubezen, drugi spet, da hude socialne razmere. Njen oče je rudar in je moral s pičlim zaslužkom preživljati poleg žene še tri hčerke, od katerih je bila Mila najstarejša. Pokojnica je bila sicer izučena šivilja, a ni mogla nikjer dobiti zaposlitve. Z nesrečno mladenko in njenimi sorodniki sočustvujejo vsi, ki družino poznajo. Bodi ji ohranjen blag spomin!

*** Požari na Dravskem polju se ne ustavijo.** V torek je nastal ponoči okoli 22. ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Šegule Martina na Ptujski gori. Ogenj je preskočil tudi na stanovanjsko poslopje. Obe stavbi sta zgoreli, z gospodarskim poslopjem vred tudi seno, druge zaloge in kmetijsko orodje. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Cirkove in Ptuja, ki se jim je po napornem delu posrečilo ogenj omejiti, da ni nastala še večja nevarnost. Kakor pri večini požarov na Dravskem polju, velja tudi za tega: kako je nastal, ni pojasnjeno.

*** Smrtini strelci na italijanski meji.** Dne 11. t. m. je neka fašistična patrulja, sestojča iz treh mož, ustavila v bližini državne meje Petra Bevka, posestnika iz Laniš, občina Cerkno, okraj Gorica, ko je šel s svojo ženo Ivanko od nekega sosedu proti svojemu domu. Medtem ko se je Bevk na poziv ustavil, se je njegova žena zbalala, da je ne bi fašisti šikanirali, in je pričela bežati. Tedaj sta jo dva fašista ponovno pozvala, naj obstane, in pričela nato za njo streljati. Oddala sta nanjo šest strelcev, od katerih se je žena nevarno zadeta zgrudila brez zavesti. Prepeljali so jo hudo ranjeno v bolnišnico v Idriji, kjer je 13. t. m. umrla za poškodbami. Pri obdukciji se je ugotovilo, da je bila žena noseča in da bi morala poroditi dvojčka. Med tamošnjim prebivalstvom se govori, da so bili fašisti tedaj močno pijani in da so dejanje zagrešili pod vplivom alkohola. Toda nihče se ne upa javno o tem dogodku razpravljati, še manj obsojati postopanja miličnikov.

*** Obsodba napadalca Singerja.** Z Dunaja poročajo: V obravnavi pred sodiščem za zaščito države v Beogradu proti trem strahovalcem, Orebu, Begoviću in Podgorelcu zaradi poizkušene napada na kralja Aleksandra se je mnogo govorilo o nekem Vladimiru Singerju, ki je bil duhovni povzročitelj tega poizkušene napada in ki je izročil Orebu za napad pripravljeni peklenški stroj. Singer, ki je pod napačnim imenom bival na Dunaju, je bil v času beograjske obravnave aretiran. Uspeh hišne preiskave v njegovem stanovanju je dovedel do obtožbe proti njemu zaradi zločina po zakonu o razstrelivih. Te dni se je na Dunaju vršila proti Singerju sodna razprava in je bil obsojen na šest mesecev težke ječe in izgon iz Avstrije.

*** Kravo so mu odpeljali.** Pred nekaj dnevi so neznani ljudje ukradli posestniku Antonu Jugu v Prepušu pri Konjicah kravo. Kam so tatovi odgnali žival, doslej še ni bilo mogoče ugotoviti, čeprav so takoj vzeli stvar v roke orožniki iz Oplotnice.

*** Roparski umor ob Sotli.** Predzadnjo nedeljo zjutraj so našli blizu Zumrove hiše v Prišlinu ob Sotli vsega v krvi smrtno poškodovanega Jurija Pohraškega, bogatega posestnika iz Breznega ob Sotli. Na glavi in po telesu je imel sedem ran, prizadejanih z ostrino sekire. Lobanja in ena roka sta bili presekani. Pod levo pazduho je imel še vbod z nožem. Pohraški se je mudil soboto poprej na sejmu v Lembergu pri Šmarju pri Jelšah, kjer je prodal več glav živine, tako da je imel pri sebi okoli 20.000 Din gotovine. Po končanem sejmu se je zvečer vračal proti domu v družbi z drugimi sejmarji. Kake pol ure od do-

ma se je z družbo ustavil v nekem vinotoču v Prišlanu, kakih sto metrov od kraja zločina. Tam so pili precej dolgo in so bili naposled vsi vinjeni. Sopivci so potem odšli, a Pohraški je zaspal v vinotoču. Okoli druge ure zjutraj ga je gospodar vinotoča, kakor to sam pripoveduje, zbudil, češ, naj gre domov. Pohraški se je res odpravil proti domu. Kakih sto metrov od vinotoča drži pot skozi preseko v meji. Tu je moral morilec pričakati Pohraškega ter ga s sekuro napasti. Vse kaže na to, da se je med morilcem in žrtvijo razvila borba na izvlčenje in smrt in da se je šele v teku borbe posrečilo morilcu zadati Pohraškemu smrten udarec po glavi, ki je presekalo lobanjo in raniel možgane. Zločinčev bestialnost označuje tudi dejstvo, da je imel Pohraški vbod z nožem, ki mu ga je morilec gotovo prizadejal šele potem, ko se je žrtev že zgrudila zaradi udarca po glavi. Najbrže morilec ni mogel drugače priti do denarja, kakor da je prerezal žrtvi še suknjo, ker je bil suknjič razparan na strani, kjer je nosil Pohraški denar. Pohraški, ki je bil krepke in dobro razvite postave, se je menda potem še zavedel, da se je zavlekel do bližnjega drevesa, kjer je onemogel in naslonjen na drevo nezavesten obstal. Tu so ga potem našli mimoidoči. Ker je bil še živ, so ga prenesli v bližnjo Žurmanovo hišo in poslali po zdravnika v Rogaško Slatino. Vendar je Pohraški podlegel zadobljenim ranam. Na kraj zločina prišedša orožniška patrulja ni našla nikakih direktnih sledov. Orožništvo je izvršilo preiskavo pri vseh, ki so bili v družbi z umorjencem, in pri gospodarju vinotoča ter našlo pri poslednjem okrvavljena suknjič in srajco. Ko so ga vprašali, odkod kri na obleki, se je izgovarjal, da je pomagal sosedu klati kravo in da je pri tem dobil kri na obleko. Pozneje pa je izpremenil zagovor in dejal, da se je suknja menda okrvavila, ko je fant, ki mu jo je posodil, da je šel v Rogaško Slatino po zdravnika, v tej suknji pomagal prenesti umorjenca v Žurmanovo hišo. Sicer pa trdi, da je potem, ko je odpravil Pohraškega domov, šel tudi sam spat, kar potrjuje tudi njegova žena. V splošnem se osumljenec obnaša zelo brezskrbno in se celo nasmeje pri odgovorih. Orožniki so ga vendarle aretirali in oddali v zapore pregradskega sodišča, ki bo dognalo, ali je sum res upravičen. Pohraški je bil dober gospodar, znan daleč okoli kot živinski trgovec in je bil na vseh sejmihi znana osebnost. Bil je prav priljubljen pri svojih sosedih, kar je pričal njegov pogreb. Zapušča več otrok, od katerih sta dve hčeri že poročeni. Ena se je poročila prav na nedeljo, torej na dan, ko so našli očeta mrtvega. Ko je hčerka izvedela, kaj se je zgodilo z očetom, se je onezavestila. Namesto na gostijo je prišla od oltarja k mrtvaškemu odru.

*** Obsodba razpečevalcev ponarejenih tisočakov.** Mali kazenski senat v Ljubljani je imel 16. t. m. veliko obravnavo proti razpečevalcem izredno dobro ponarejenih tisočdinarskih bankovcev, ki so bili izdelani v Trstu in so znani pod imenom Perččević tisočaki. Zaradi razširjanja ponarejenih bankovcev so se zagovarjali: Tržičan Basilisco Armido, oženjen, trgovec v Ljubljani; Besednjak Albert, Tržičan, trgovinski potnik v Ljubljani, že kaznovan; Golebiowski Roman, po rodu Poljak, oženjen, solastnik tvrdke «Jugoreklam» v Ljubljani, že kaznovan; Baraga Ludovik, mehanik v Ljubljani; Stupica Stanko, trgovec v Šmarju pri Jelšah. Obtožnica jim je očitala, da so Basilisco, Besednjak in Golebiowski sporazumno dajali v promet ponarejene tisočdinarske bankovce. Basilisco je 20. avgusta lani naročil in sprejel za razširjanje od nekega Gianuzzija iz Trsta 100 teh ponarejencev na obljubo, da mu plača zanje 15.000 Din in da mu povrne stroške potovanja iz Trsta v Ljubljano. Besednjak je od Basilisca prevzel 78 ponarejencev ter jih izročil Golebiowskemu, ki je zanje zastavil svoj avtomobil. Nato sta oba, Besednjak in Golebiowski, v času od 1. septembra do 11. oktobra lani štirikrat potovala v Zagreb, da bi jih tam spravila v promet. Golebiowski je dalje obtoženemu Baragi izročil za pisalni stroj, vreden 3800 dinarjev, 10 ponarejenih tisočakov. Baraga

je 3. oktobra v Ljubljani izročil Kreditnemu zavodu za trgovino in obrt dva taka ponarejenca v plačilo neke obveznosti. Stupica pa da je oddal od osmih ponarejencev, ki jih je prejel od Golebiowskega za 1000 Din in 700 lir, enega na pošti v Šmarju pri Jelšah, drugega pri Haselbachu v Celju, tretjega pa pri Kiffmannu v Mariboru. Po dolgi razpravi, ki je izpričala krivdo vseh razen enega, so bili obsojeni: Basilisco Armido na tri leta robije in 1000 Din globe, odnosna na nadaljnjih 10 dni robije; Besednjak Albert na tri leta robije in 1000 Din globe, odnosno na nadaljnjih 10 dni robije; Golebiowski Roman na dve in pol leta robije in 1000 Din globe, odnosno na nadaljnjih 10 dni robije; vsi tudi v izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo petih let; preiskovalni zapor se jim všteje v kazni. Baraga Ludvik je obsojen na osem mesecev strogega zapore in 10.000 Din globe, odnosno 100 dni nadaljnega strogega zapore. Stupica Stanko je oproščen. Obsojenci so mirno poslušali sodbo. Njih branitelji so prijavili revizijo in priziv zaradi previsoke, državnici tožilec pa zaradi prenizke kazni.

*** Velik vlom v Trbovljah.** V eni zadnjih noči je bil v Trbovljah izvršen vlom, pri katerem je neznan vlomilec odnesel ogromen plen. Zlikovec je vdrl v pisarno cementarne, kjer je bil pripravljen velik kovčeg z denarjem za delavske mezde, in odnesel za blizu 100.000 Din. Orožništvo je kmalu dobilo sled in trdo prišlo slugo cementarne Antona Boriška, ki je vlom naposled priznal. Denar je zakopal na vrtu, kjer so ga tudi našli. Manjkalo je le nekaj pedesetakov. Boriška so spravili v zapore v Laškem.

*** Spet ponarejen denar.** Dne 14. t. m. sta se zglasili na orožniški postaji na Jesenicah Rinaldo Miloš, strojevodja v tovarni KID na Jesenicah, in 28letni Potočnik Oton, rojen v Sarajevu in tja pristojen, ki biva od časa do časa na Jesenicah, ter sta prijavila, da sta dobila od delavca Martinjaka Nikolaja ponarejen 50dinarski kovanec. Drugega dne zjutraj se je zglasila na Martinjakovem stanovanju orožniška patrulja, ki je preiskala vse stanovanje, a ni našla ničesar, kar bi moglo obremeniti Martinjaka. Pri zaslišanju je Martinjak izpovedal, da je pred pol letom posodil Rinaldu 1500 Din, od katerih mu je ta 500 Din vrnil, in sicer 9 novcev po 50 Din, 2 po 20 iDn in 1 za 10 Din, katere je Martinjak spravil ločeno od drugega denarja v papirnato škatlo. Pri preiskavi pa so orožniki našli 11 novcev po 50 Din, torej dva več, kakor je Martinjak navedel, ne da bi mogel orožnikom pojasniti, kje je dobil dva novca po 50 Din. Istega dne se je zglasila orožniška patrulja tudi na Rinaldovem stanovanju, a tudi tu ni našla ničesar sumljivega. Pri zaslišanju je Rinaldo izpovedal, da je 5. t. m. prejel od Potočnika 400 Din v srebru, to je 8 kosov po 50 Din, in je tudi on ta denar ločil od svojega drugega denarja. Dne 7. t. m. pa mu je Potočnik prinesel še dva novca po 50 Din, ki ju je potem Rinaldo dal Martinjaku vpričo njegove žene Angele, medtem ko trdi Martinjak, da mu ju je Rinaldo strelsel iz zelene kuverte, a Martinjak ju je hitro spravil v žep, ker se mu je hudo mudilo na delo. Martinjak zatrjuje, da mu je Rinaldo tako ponarejene novce podtaknil. Še istega dne se je vršila preiskava tudi na stanovanju Potočnika Otona. Potočnik trdi, da je prejel od nekega upokojenega cestnega nadzornika 400 Din, in to 8 kosov po 50 Din, ki jih je izročil Rinaldu na račun dolga. Dne 7. t. m. pa da je prejel Potočnik po pošti 567 Din kot podporo od Zveze grafikov, podružnice v Ljubljani, od katerih je takoj izročil Rinaldu dva kovanca po 50 Din. Na podlagi raznih sumljivih znakov se je vršila preiskava na domu brezposelnega Ziberta Janeza v vasi Bregu pri Zirovnici. Zibert je brat Martinjakove žene. Pri njem so našli ulit model iz aluminija, ki je imel na eni strani vtisk za lik novca po 20 Din, na drugi strani pa lik za novce po 2 Din. Zanimivo je, da je Zibert samouk, in sicer zelo nadarjen. V svoji hiši izdeluje razne strojne dele ter ima mnogo raznovrstnega orodja kot pravi mehanikar. Potočnik je že dolgo brez dela kot grafik in kljub temu dobro živi in je zelo lepo

oblečen. Pri preiskavi je bil orožnikom izredno uslužen ter se je delal zelo nedolžnega in dobrega državljana, samo da bi odvrnil sum od sebe. Martinjak je osumljen, da je razpečeval ponarejence ter bil z Zibertom v stalni zvezi. Zanimivo je tudi, da ima v nekem denarnem zavodu naloženih 56.000 Din kljub temu, da ima družino in da v tovarni ne zasluži dobro. Koliko je v tej zadevi prizadet strojevodja Rinaldo, se zaenkrat še ne da dognati, znano pa je, da je živel z Martinjakom v prijateljskih odnosih. Vse osumljence so orožniki odvedli v sodne zapore v Kranjsko goro, kjer bo proti njim uvedena preiskava, ki bo razčistila zamotano zadevo.

*** Srečke Rdečega križa.** Na 87. žrebanju dne 14. t. m. so bile amortizirane serije: 951, 1032, 1062, 2511, 4024, 4401, 5198, 6169, 6542, 6663, 6671, 6748, 6909, 7445, 8016, 8669, 8943, 9276, 9526, 9927. Dobitki pa so: Serija 402 št. 73 500 dinarjev; serija 581 št. 26 200 Din; serija 814 št. 80 50 Din; serija 1035 št. 9 500 Din; po 50 Din: serija 1181 št. 82, serija 1570 št. 76, serija 1886 št. 91, serija 2498 št. 34, serija 3082 št. 23, serija 3687 št. 90, serija 3786 št. 68, serija 3952 št. 51, serija 4052, št. 28, serija 4091 št. 12, serija 4321 št. 46; serija 4706 št. 14 200 Din; serija 4515 št. 27 200 dinarjev; serija 5609 št. 13 50 Din; serija 5663 št. 95 1000 Din; serija 6486 št. 65 100.000 Din; po 50 dinarjev: serija 6895 št. 32, serija 6899 št. 29, serija 7188 št. 20, serija 7781 št. 5; serija 7854 št. 88 200 Din; serija 8441 št. 4 50 Din; serija 8988 št. 43 50 Din; serija 9272 št. 36 50 Din, serija 9299 št. 71 200 Din.

*** Tobačne srečke.** Na 116. žrebanju 15. t. m. so bile izžrebane za amortizacijo tele serije: 15, 42, 63, 124, 125, 320, 510, 569, 599, 940, 1282, 1510, 1667, 2014, 2064, 2197, 2200, 2292, 2337, 2356, 2685, 2760, 2819, 2924, 2962, 3030, 3044, 3769, 3825, 4096, 4330, 4436, 4438, 4561, 4729, 4837, 5098, 5172, 5199, 5606, 5807, 5986, 6021, 6407, 6558, 6631, 6632, 6666, 6785, 6806, 6831, 7026, 7124, 7172, 7573, 7755, 8132, 8140, 8231, 8456, 8684, 8727, 8770, 8938, 9068, 9014, 9041, 9227, 9356, 9572. Dobitki so bili tile: Serija 5987 št. 98 20.000 dinarjev; serija 802 št. 74 1000 Din; serija 6 št. 47 500 Din; serija 2483 št. 97 500 Din; po 100 Din: serija 756 št. 39, serija 3850 št. 35, serija 3896 št. 87, serija 6316 št. 85, serija 6337 št. 65, serija 7303 št. 64, serija 7600 št. 8, serija 7739 št. 80, serija 9232 št. 35, serija 9267 št. 6; po 50 Din: serija 554 št. 92, serija 1161 št. 96, serija 1890 št. 1, serija 5120 št. 57, serija 6337 št. 52, serija 7904 št. 18, serija 8303 št. 32, serija 8358 št. 70, serija 9298 št. 17, serija 9756 št. 48.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

V SPOMIN MOŽU NEUMORNEGA DELA.

L e h e n na Pohorju, maja.

Dne 14. maja smo položili k večnemu počitku moža poštenjaka, posestnika Antona Čučaja. Marljiv ko čebela je z neutrudljivim delom priboril sebi in družini skromen, a lep domek, za katerega je skrbel še celo takrat, ko ga je mučna bolezen že docela priklenila na posteljo. Do zadnjega trenutka je še govoril o načrtih za nadaljnji podvig svojega posestveca. Ob ločitvi ga je pa tolažila zavest, da bodo to, česar sam ni mogel več storiti, dovršili njegova zvesta žena in ljubeči ga otroci, ki jih je vzgojil v prav take poštenjake in marljive delavce, kakor je bil sam.

Pokožnik ni bil le skrben družinski oče, temveč se je mnogo žrtvoval tudi za obči blagor. Kot dolgoletni in do svoje smrti delujoči član občinske uprave in krajevnega šolskega odbora je točno in vestno izpolnjeval prevzete dolžnosti. Naložena opravila je, dasi v lastno gmotno škodo, opravljal rad, in brez tehtnega vzroka ni opustil niti ene seje. Vrzal, nastala zaradi izgube tega požrtvovalnega moža, bo zelo občutna.

V bridki zavesti, da ne boš več deloval za svoje kot mož in oče, z drugimi pa ne več kot

član samoupravnih edinic, se poslavljamo od Tebe z željo, da bi našel v tesni jamici, ki si jo moral zamenjati s svojo lično hišico, zasluženi mir in pokoj. Mi vsi pa, ki smo s Teboj delovali, Te ohranimo v trajnem spominu. Žalujemo ostali prejemite naše najgloblje sožalje!

NAŠI NA TUJEM

Iz Westerholta (Nemčija) nam pišejo: Brezposelnost pri nas še ni izginila. Upamo pa, da se bo položaj v kratkem toliko izboljšal, da bodo tudi naši delavci spet dobili zaposlitev. — Med nami so rojaki, ki še danes begajo naše izseljence s punktaškimi mislimi. Naša vzajemna zveza je organizacija, ki bi se ji mogel brez izjeme priključiti vsak Jugosloven in s tem pokazati, da ni izdajalec svoje domovine. — Dne 12. t. m. smo spremili rojakinjo go. Naglavovo, ki je dosegla 75 let, k večnemu počitku. Bila je prava narodna Jugoslovenka in članica Jugoslovenskega narodnega društva in Zenskega društva v Westerholtu. Da je bila priljubljena, je pokazala velika udeležba na njeni zadnji poti. Predsednica Zenskega društva ga. Korentova je položila pokojnici lep venec na grob in se poslovila od nje v imenu društva. Rajnka je bila pristojna v Kotredež. Bivala je potem več let v Trbovljah, odkoder se je leta 1898. preselila z možem v Nemčijo. Mož ji je že leta 1912. umrl. Dva sina in tri hčere obžalujejo smrt svoje dobre in zveste matere. Bodi umrli rojakinji lahka tuja zemlja, žalujočim pa iskreno sožalje!

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne naznace.

PREKMURSKI GLASNIK

Dež je rešil prekmurske setve. Obup kmetov zaradi velike suše je bil v zadnjem času velik. Vse je že kazalo, da bo letošnja letina uničena, saj žito ni moglo uspevati v posušeni zemlji. Ponekod so bile razpoke v zemlji za dobro dlan široke. Tudi košnja je bila v nevarnosti. Brez krme bi bil naš kmet strašno udarjen, saj mu je živinoreja med glavnimi kmetijskimi panogami. Te dni pa smo le dobili dež, ki je ves dan namakal izsušeno zemljo. Vsi znaki kažejo, da bomo še dobili blagoslova, ki bo oživil prekmurske posevke.

Tihotapec madžarskega tobaka so ujeli. Tihotapstvo stalno bujno cvete ob madžarski meji. Številne smrtne žrtve, aretacije, zaporne in denarne kazni ne izpametujejo strastnih tihotapev. Posebno madžarski tobak za pipo mami tihotape, ker je baje cenejši od našega. Tako so finančni organi v Zenavljah naleteli na tri tihotape, ki so nosili cele tovore tobaka. Ko so jih stražniki pozvali, naj obstanejo, so vrgli svoje tovore na tla in zbežali kljub temu, da so organi streljali za njimi. Plen je bil res velik, kajti v tovarnih je bilo nad 1250 zavojčkov pipnega tobaka. Seveda se varnostni organi niso zadovoljili samo s tem, ampak so tudi začeli poizvedovati za tihotape. Njihov trud ni bil zaman. Posrečilo se jim je izslediti krivce, ki so spočetka vse tajili, a naposled pod težo dokazov vse priznali. Kazen bo prav huda. K tihotapstvu pipnega tobaka iz Madžarske bi še pripomnili: Na zadnji skupščini delegatov JNS za murskosoboški srez je omenil tukajšnji poslanec g. Benko, da je z nekaterimi poslanci, ki v narodni skupščini zastopajo obmejne srece, pokrenil akcijo, da bi monopolska

uprava dala za obmejne srece cenejši pipni tobak. Ako se bi to doseglo, bi se najbolje zajezilo tihotapljenje tobaka, ker bi ljudstvo potem ne segalo po tujem tabaku. Zeleti bi bilo, da bi se odločilni činitelji odločili za tak ukrep.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Kavna torta. Mešaj, da naraste: 5 rumenjakov in 10 dek sladkorja, potem primešaj dve žlici prav močne mrzle črne kave, 5 dek drobtin, 10 dek zmletih olupljenih mandeljnov ali orehov in trd sneg petih beljakov. Zlij v pomazan in z drobtinami potresen tortin model, razravnaj in speci. Hladno prereži in nadevaj s tem-le nadevom: Zmešaj, da naraste, 10 dek sirovega masla, 10 dek sladkorja, en rumenjak in dve žlici močne mrzle črne kave. S tem nadevom nadevaj torto, po vrhu jo pa oblij s poljubnim ledom.

Pilav. Tri četrti kile jagnjetine (ali kozlička) očisti kožic in maščobe, zreži na drobne kose in popari, nato odeedi. V kozi razbeli mast, prepriži eno drobno zrezano čebulo, prideni poparjeno jagnjetino in jo praži, da porumeni, nato dodaj riž (za vsako osebo dve pesti riža) in praži dalje, da tudi riž porumeni, potem osoli malo popopraj in prideni še žlico paradižnikove mezge in zelenega peteršilja (če pa imaš sveže paradižnike, jih olup in daj na kose zrezane zraven). Vse skupaj zalij z juho ali vodo in pokrito duši do mehkega. Daš s solato za večerjo na mizo.

Prepečenece. Stolci v trd sneg pet beljakov, primešaj 10 dek vanilijevega sladkorja, 9 dek moke in 3 deke raztopljenega sirovega masla. Vse skupaj narahlo premešaj in zlij v pomazano in z moko posuto pekačo (pekača naj bo bolj majhna in naj ima za tri prste visok rob), nato speci. Drugi dan zreži na tanke rezine, jih posuj s sladkorjem, zloži drugo poleg druge na večjo pekačo in jih v pečici rumeno opeci.

Hrenova omaka. Zmešaj v loncu četrt litra mleka in tri deke moke. V drugem loncu pa zavri četrt litra, in ko mleko vre, mešaje vlivaj zmešano moko zraven. Prideni še tri deke sirovega masla, tri deke sladkorja ter malo soli. Ko vse skupaj med mešanjem zavre, prideni eno pest naribanega hrena, premešaj in daj takoj na mizo.

Goveja pečenka s krompirjem. Duši na masti eno kilo pljučne pečenke z malo čebule, dišave, soli in paradižnikove mezge; soka naj bo zelo malo. Medtem pa skuha olupljeni krompir, ga pretlači in zmešaj s sladko smetano in dvema jajcema, dodaj še deset dek sesekljane kuhane gnjati in nekaj žlic naribanega bohinskega sira. Namaži kozo z maslo in namaži po dnu polovico pripravljenega krompirja. Mehko dušeno meso vzemi iz soka in ga zreži na tanke zrezke, nato jih položi drugega poleg drugega na krompir. Čez zrezke pa pomaži drugo polovico pripravljenega krompirja. Po krompirju pokapaj malo raztopljenega sirovega masla, potresi še z naribanim sirom, potem v pečici prepeci. Sok pa, ki je ostal od pečenke, spravi in ga porabi kot omako h govejemu mesu. Sok dobro prevri, nato zmešaj dve žlici smetane in žlico moke ter zakuha v sok, po potrebi ga še malo osoli in zalij.

Pikantni namazek za kruh. Eno debelo in dve drobni zeleni dobro operi in skuha v vreli vodi. Kuhano olup, zreži in jo na strojčku zmelji ali pa pretlači skozi sito. V skledi mešaj en rumenjak, nato po kapljicah prilivaj osminko litra finega olja in mešaj dalje, da se zgosti. (Mešati je treba približno četrt ure.) Nato mešaje prideni limonovega soka, malo popopraj, osoli, dodaj drobno zrezanega drobnjaka in pretlačeno zeleno. Vse skupaj še dobro zmešaj. S tem namazkom namaži na tanke kose narezani beli kruh, ki ga daš k čaju na mizo.

Ribji golaž. Ribjo očisti in jo prevri v kropu (če so ribe manjše, jih vzemi več). Nato ribam

odstrani kosti, meso pa zreži na koščke. V kozi razbela mast in prepraži na tej masti tri drobno zrezane čebule, nato zalij z vodo, prideni en lavorjev list, malo kumne, dva zrnca popra, dva zrnca dišave, 10 kapljic juhana ali maggija in malo osoli, nato naj vse skupaj vre 20 minut. Potem prideni žlicico sladke paprike in zrezano ribo ter naj riba še nekaj časa stoji v omaki, ki pa naj ne vre več. Daš s kislim zeljem na mizo.

Praktični nasveti

Preden vlijemo mleko v posodo, jo vedno splahnimo z mrzlo vodo, ker se mleko potem ne prime tako posode in se tudi tako lahko ne prismoji.

Zelo dobro gnojilo za vinsko trto je lug, ki nam ostane pri pranju perila. Kadar peremo in nam lug ostaja, ga zlijmo k trti. Lug prepreči, da se na trto ne naseli rja.

Če nam prične cvetlica lončnica veneti, dasi jo pravilno zalivamo in negujemo, je to znak, da so pri koreninah gliste. Zato moramo cvetlico presaditi in pri tem odstraniti gliste. — Pri rastlinah, ki imajo veliko korenin, je pa tudi včasih vzrok, da venejo, pomanjkanje zemlje, ker jo korenine popolnoma izčrpajo. Zato je treba tako cvetlico takoj presaditi, čeprav tedaj ravno cvete, ker jo le s tem rešimo.

Kako očistiš igralne karte. Pripravi si tole mešanico: Zavri 20 gramov milnih korenin (Seifenwurzeln) v litru vode, dodaj 15 gramov škroba in 15 gramov boraksa. Ko prevre, pusti, da se shladi, nato preceedi skozi krpo. S to tekočino umij igralne karte. Ko se posuše, jih zbršiš še s škredo ali riževno moko, nato pa zloži kvarte skupaj in jih obteži, da se zravnaajo.

Razne madeže oljnatih barv, bodisi na obleki ali na drugih predmetih, kakor lesu, odstranimo, če jih pomočimo v špirit, eter ali kloroformovo olje. Madež dobro namočimo (pri oblekah podložimo pivnik) in pustimo namočeno nekaj časa, da se barva raztopi, nato dobro zbršimo s čisto krpo. Po potrebi ponovimo. Ko smo madež odstranili, se pozna še kolobar raztopine, kar potem odstranimo z bencinom.

Slamnate predmete, razne košarice za cvetlice in podobno najlepše očistimo, če jih dobro umijemo in zdrgnemo s krpo, katero smo pomočili v vodikov dvojni okis. Tudi predmeti, ki so že zelo potemneli, dobijo prvotno svetlo barvo, če jih s to tekočino očistimo. Vodikov dvojni okis razredčimo s polovico vode, zlijemo v posodo in manjše predmete kar pomočimo notri, ocedimo in denemo v senco sušit. Večje predmete, kakor pletene stole, zdrgnemo s krpo ali krtačico, katero pomakamo v raztopino. Zelo zamazane pletene in slamnate predmete pa očistimo z žveplenim cvetom (dobimo ga v drogeriji), ki je zdrobljen v prah. Ta prah pomešamo z belim kisom, da dobimo gosto kašo. To kašo potem namažemo na predmete ter jih postavimo v senco na preprih. Ko se žveplena kaša posuši, enostavno skrtajmo z mehko krtačo.

Vse rjaste predmete najlepše in najlaže očistimo s petrolejem. Če je predmet zelo rjast in ga lahko namočimo v petroleju, ga pustimo v petroleju več ur, da rjo obje, potem predmet dobro zbršimo in namažemo z oljem.

Železne ponve ni dobro vsak dan drgniti in omivati s peskom. Veliko bolj je, da ponev po uporabi potresemo s soljo in jo dobro zdrgnemo s papirjem. Ponev se bo svetila kot nova in tudi jed se ne prismoji tako hitro.

Jumperje in drugo volneno obleko, katero shranimo preko poletja, moramo vedno poprej po potrebi oprati in šele čisto shraniti. (Kako peremo pletenine, smo že večkrat pisali.) Lepo oprane in posušene pletenine, tudi volnene nogavice in rokavice, zavijemo potem v časopisni papir, iz katerega naredimo vrečo. Ko je vreča polna, jo zgoraj zalepimo, ter obesimo v suho omaro. Tako smo potem brez skrbi, da bi nam zašli molji v volnena oblačila. Tudi krzna in podobno shranimo na ta način.

Če se nam raztrga gumijast dežni plašč, ga zakrpamo s to-le zmesjo: sirov gumi in bencin zmešamo, s tem pomazemo po raztrganem delu in pustimo, da se posuši.

ZANIMIVOSTI

Na Badenskem je eksplozija v rudniku za pridobivanje kalija ubila 86 rudarjev. V Buggingu pri Mühlheimu na Badenskem tik francoske meje imajo rudnik, v katerem že 12 let pridobivajo kalij. Rudnik je globok 793 m. Nedavno je nastala v njem eksplozija zaradi kratkega stika. Porušilo se je namreč podzemsko ogrodje, ki je pretrgalo električno žico in nesreča je nastopila. V bližini kraja, kjer je nastal kratek stik, je ob času nesreče kopalo 150 rudarjev, ki so bili malo prej nastopili delo. Polovica rudarjev je delala pred rovom, kjer je nastala eksplozija. Ti rudarji so se z naglim begom rešili, druga polovica, 86 mož, pa se je zadržila v dimu, ki je napolnil rove po eksploziji. Rudarji, ki so se rešili z begom iz podzemlja, so takoj sestavili reševalne kolone, ki so odšle tovarišem na pomoč. Toda v rovu je nastalo tako zadušljivo ozračje, da so morali tudi reševalci pobegniti. Skupina 14 mož je vdrla v rov, kjer so bili nesrečniki zaprti. Aparati za kisik niso dosti pomagali. Dim je rudarjem, ki so delali v rovu, čisto onemogočil izhod. Podlegli so zastrupljenju z ogljikovim okisom.

53 žrtev rudniške nesreče v Belgiji. V belgijskem rudniku Patourageu pri Monsu so eksplozirali plini. Nesreča je zahtevala po uradnih ugotovitvah 53 smrtnih žrtev, 17 rudarjev pa je laže in huje ranjenih.

Socialisti so prevarili heimwehrovce. Z Dunaja poročajo: V nekem bivšem okrajnem socialističnem domu, kjer je zdaj na straži majhen oddelek heimwehrovcev, so že večkrat napravili preiskavo, da bi našli skrito orožje, a zaman. Te dni je v ta delavski dom prišla skupina ljudi z dvema tovornima avtomobiloma. Heimwehrovcem se je predstavila za oddelek dunajske policijske uprave, nato pa so dozdevni policijski agenti ponovno izvršili preiskavo in naposled odklenili tajno podzemsko klet ter tam našli 200 pušk. Te puške so po zapovedi dozdevnih policijskih agentov takoj natovorili na tovorna avtomobila, ki sta jih odpeljala neznano kam. Kmalu nato so ugotovili, da so bili dozdevni policijski agenti socialisti, ki so vedeli, kje je skrito orožje, in se tako polastili teh pušk.

Za sinom na Hudičev otok. Pred meseci je bil Francoz Guy Lavan obsojen na izgon na Hudičev otok, ker je umoril svojega prijatelja, da bi se polastil njegovega denarja. Guy Lavan je iz ugledne družine. Mater je dogodek silno pretresel. Sklenila je, da pojde za sinom v pregnanstvo. Prepričana je, da je sin slaboumen in da se ji bo posrečilo spraviti ga nazaj na Francosko ter ga izročiti kakim umobolnicam. Če se ji to ne bo posrečilo, bo na otoku kupila posestvo, ki naj bi ga sin obdeloval.

Kadar jemo češnje, ne smemo piti vode. Češnje so zdrav in redilen sad, moramo jih pa čim bolj prežvečati. Jemo jih lahko presne, kuhane ali posušene. Njih meso vsebuje jabolčno kislino, jabolčno kislino apno, pektin, sladkor, gumi, beljakovino, lepilo podobno snov, v kožici dobimo vosek in čreslovo kislino, v jedrcu pa tudi nekaj pruske kisline. Češnja se razlikuje od višnje samo po večji množini sladkorja in manjši količini kisline. Češnje je priporočati osebam, ki so nagnjene k protinu. Voda in češnja ne gresta skupaj. To se lahko maščuje z vretjem v črevesih in z razširjenjem želodca in črev, kar se lahko stopnjuje do črevesne omrtničnosti. Nadalje ne požirajte češnjavih pečk. Večja množina koščic lahko povzroči črevesni zamot.

Iz Rusije se je vrnil po 20 letih. V vas Rajdice na Češkoslovaškem se je te dni vrnil delavec Friderik Dunka. Prišel je iz ruskega ujetništva. Leta 1914. je odšel na rusko bojišče in poslej ni bilo več vesti o njem. Rusi so ga ujeli

in ga spravili v Sibirijo. V Rusiji je ostal 20 let. Nazadnje je živel v Vladivostoku. Domov je po toval 24 dni. Prišel je lačen, raztrgan in bos.

Obujanje mrtvecev. Prof. Robert Cornish, ki poučuje na kalifornijskem vseučilišču in o katerem smo nedavno poročali, da obuja ponesrečence, prispe v kratkem času v Evropo. Seveda obuja samo take mrtvece, ki so zaradi nesreče, ki jih je zadela, na primer, da jih je zajel električni tok ali da so utonili, navidezno mrtvi. Takšne mrtvece so poizkušali doslej obujati z umetnim dihanjem, profesor Cornish pa dela to z operacijo srca. On sam pripominja, da je mogoče obuditi takšnega mrtvca še samo 15 minut potem, ko mu je srce nehalo bit. Danes si zdravniška veda ne more pomagati že pri ljudeh, ki jim je nehalo bit srce pred petimi minutami. Takšnega človeka smatrajo že za mrtvega. Kakor rečeno se profesor Cornish pripravlja na pot v Evropo. Evropsko časopisje bo imelo priložnost, da o njegovih poizkusih obširno in tudi strokovno poroča. Na Dunaju bo namreč v kratkem času shod vseh zdravnikov, ki so študirali na dunajskem vseučilišču ali pa delovali na Dunaju kot zdravniki. Tega shoda se udeleži tudi profesor Cornish. Svoje prve poizkuse je profesor Cornish napravil na domačih zajcih. Pozneje je svoja raziskovanja nadaljeval na psih. Ustavil jim je bitje žile. Srce ni bilo po 14 minut; nato je profesor izvršil operacijo, ki obstoji iz posebnih vbrizgov. Po treh mesecih se je profesorju Cornishu posrečil poizkus, in sicer na zajcu, ki mu že 13 minut ni bilo srce. Zajca je spet obudil k življenju. Živel je potem živel štiri mesece. Drugi zajci so živeli še dalje časa in mnogo je še živih, čeprav je po operaciji minilo skoro eno leto. Doslej je profesor Cornish izvršil samo en poizkus na človeku. Sam o tem ne poroča, vendar te vesti ne zanika. Neki zločinec je bil obsojen na smrt na vešalih. Oblastva so dovolila profesorju, da izvrši ta poizkus. Obešenec je res spet prišel k zavesti. Operacija ga ni prav nič bolela; toda živel je samo šest ur. Ko se je ta vest raznesla po Ameriki, je profesor prejel 28 pisem, v katerih mu 28 ljudi ponuja svoje telo, da na njem po smrti izvrši takšen poizkus.

Električna žena v Rimu. Časopisje je nedavno poročalo o čudnem pojavu na Mariji Monarovi iz Pirana. Ta žena oddaja ponoči od časa do časa čudne žarke, ki zasvetijo v noč izpod njenega srca. Ta pojav so preiskali tudi zdravniki, ko je bila Marija Monarova v piranski bolnišnici. Bolna je namreč za naduho. Dogodek je zbudil veliko pozornost najprej v domačem kraju, a kmalu se je zanj začela zanimati vsa Italija. Nekateri listi so v začetku poročali, da gre morda za prevaro, toda zdravniška preiskava tega ni mogla ugotoviti. Te dni so Marijo Monarovo prepeljali v Rim, in sicer v bolnišnico, ki jo vodi profesor De Sanctis. Profesor slovi kot izvedenec za živčna obolenja. Bolnico so postavili v posebno sobo. Na stenah so postavljeni aparati, ki sami od sebe posnamejo vsak svetlobni pojav. Prav tako bodo gotovo tudi fotografirali čudne svetlobne žarke, ki bi prihajali izpod prsi čudne bolnice. Vsa italijanska javnost čaka na prva poročila profesorja De Sanctisa.

Kmetijski muzej v cerkvi. Ruska vlada je zaprla v Kijevu najstarejše ukrajinsko svetišče, katedralo sv. Sofije, kjer je po starem ustnem izročilu baje pokopan veliki knez Jaroslav Kijevski. Ko je bil Herriot v Moskvi, ga je povabila sovjetska vlada tudi v Kijev, kjer mu je pokazala katedralo sv. Sofije, da mu dokaže versko strpnost v Rusiji. Herriot je prišel v katedralo prav, ko je pričela maša. Katedrala sv. Sofije je bila v rokah ukrajinske pravoslavne cerkve in službe božje se niso opravljale v nji v cerkveno-slovenskem jeziku, temveč v ukrajinskini. Ker je bilo pa glavno mesto sovjetske Ukrajine premeščeno iz Harkova v Kijev, ni mogla tu več ostati tako velika in priljubljena narodna svetinja in tako je kijevski sovjet brezobzirno položil nanjo svojo roko. Sklenil je, da preide katedrala v roke kmetijskega komisarijata, ki je preuredi v kmetijski muzej.

× Kjer je vino, tam ni tifusa. Pariški zdravnik dr. Kling je dognal, da se v vinorodnih krajih Francije nikoli ne pojavi tifus. Zdravnik je napravil vrsto poskusov, ki so brez izjeme pokazali, da imajo vse vrste vina, tudi takšne, ki ne dosežejo niti devetih stopinj alkohola, veliko moč nad bacili. Vina, posebno močnejša, umore bacile v kužni pitni vodi že v desetih minutah. Vina z manjšim odstotkom alkohola, ki naravnost ne umore bacilov, jih pa vsaj toliko oslabe, da ne morejo več izzvati bolezni, tudi če človek pije pokvarjeno vodo. Dr. Kling je spoznal, da močnejše vrste vin niti tedaj ne izgube svojega učinka na bacile, če jim primešamo do 50 odstotkov vode. K tej ugotovitvi, ki je zanimiva za vse vinorodne kraje, torej tudi za nas, bi še lahko pripomnili, da je to dobro znano prebivalstvu zgornje Italije. Pri ofenzivi na Tilmentu leta 1917. so vojske uničile vse zaloge vina v pokrajini. Kmetje so takoj napovedali, da bo v najkrajšem času nastopil tifus. Niso se motili. Kužna bolezen je nastopila in tako grozno razsajala, da je uničila na tisoče človeških življenj.

× **Plašljivost je ozdravljiva.** Te dni je znameniti dunajski zdravnik za živčne bolezni profesor dr. Erben predaval o ljudeh, ki se ne morejo otresti plašljivosti, in o zdravih, ki jih uspešno uporabljamo pri pobijanju te nenavadne bolezni. Prav za prav je to navadna, zelo razširjena bolezen, o kateri človek pogosto niti ne ve, odkod izvira. Človek se ob vsakem količkaj razburljivem dogodku zjoče ali celo zavpije, telo mu pogosto nenadno otrpne, pot ga oblije, prične se tresti, srce mu bije z vso silo. Dr. Erben smatra strah za reden pojav, ako je dan v resnici kak razlog zanj. Toda pogosto srečate tudi ljudi, ki sami ne vedo, zakaj se prav za prav plašijo. V takšnih primerih je treba iskati vzrok za nastop strahu drugje. Če v zgodnji mladosti opazujemo pri otrocih razpoloženje za strah. V času spolnega dozorevanja ostanejo takšni plašljivi otroci navezani na starše, toda včasih se ta navezanost izpremeni v sovražstvo. Kot odrasli si navadno poiščejo samoto, skromni so in ponižni, nikdar se ne upirajo in kaj radi so babjeverni. Kje je vzrok te plašljivosti? Podedovan telesni ustroj. Značilna za te ljudi sta velika razburljivost in občutljivost. Medtem ko navaden in zdrav človek obda svoje srce s pravim jezom, čez katerega ne more vsak nevšečen vtisk ali dražljaj, razburi plašljivega človeka vsak še tako nedolžen dogodek. Znani dušeslovec dr. Freud je nasprotnega mnenja in zavrača domnevo, da je razpoloženje za plašljivost podedovano. On išče razloge za to v podzavesti, ki jo ustvarjajo doživljaji. Nagoni, ki jih zadržujemo v podzavesti, naj bi se izpreminjali v strah. Dr. Erben je v svojem predavanju zavrnil dr. Freuda, češ, da je njegovo izvajanje samovoljno. Predavatelj je še popisal dolgo vrsto raznih strahov. Tako srečam na primer človeka, ki se neprestano boji bolezni in se ne more noč in dan umiriti. Drugi spet ne morejo pozabiti vesti, da je kdo umrl, in novica jih neprestano plaši. Tretji bolniki sicer vedo, da njihov strah nikakor ni osnovan, toda ne morejo na primer sami čez prazen prostor; pri tem jih oblije pot in srce jim prične biti. Šele doma se počutijo bolje. Drugi spet ne vzdrže doma sami. Najnesrečnejši pa so tisti, ki se sploh ne upajo med ljudi in se neprestano tiščijo doma. Boje se železnice, prepadov, mostov. Vprašanje, ali se dá strah ozdraviti, je profesor dr. Erben potrdil. Vsaj olajšati se da ta bolezen. Predvsem je treba zmanjšati razburljivost bolnika, zgraditi je treba okoli njega jez proti vnanjim vtiskom in dražljajem, ki ga že ima zdrav človek. Zdravnik bo že našel pravo pot. Ko ozdravi po možnosti telo, bo pričel zdraviti bolnikovo dušo in jo izkušal pomiriti.

Listnica uredništva

Dornava. Slika je mnogo premalo jasna.
Mrzlava vas. Mi bi dopis priobčili, če bi vedeli, kaj ste hoteli povedati.
Zagorje. Zal nimamo pri rokah.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V šoli.

Učitelj: «Mihec, tvoja domača naloga je pa najslabša v vsem razredu. Moral bom obvestiti o tem tvojega očeta.»

Mihec: «Kar obvestite ga, gospod učitelj, se bo prihodnjič vsaj bolj potrudil.»

Naročilo.

Potnika Klopotavs vpraša prijatelj: «Ali imaš dosti naročil?»

Klopotavs: «Danes mi je znanec zaklical na ulici: 'Pozdravi vse doma!' To je bilo v tem tednu moje prvo naročilo.»

Razlog.

«Marička,» pravi gospa služkinji, «vaših bluz je v perilu vedno šest, moja hči pa daje samo dve.»

«Kaj se pa čudite, gospa? Kaj je tudi vaša hči zaročena z dimnikarjem, kakor jaz?»

Pri zdravstvenem pouku.

Zdravnik predavatelj: «Zakaj torej mora biti stanovanje vedno čisto?»

Tečajnik: «Ker lahko vsak trenotek kdo pride na obisk, gospod doktor...»

Težaven odgovor.

Sodnik (stari gospodični): «Ali nočete odgovoriti na moje vprašanje glede vaše starosti? Gotovo vam je to vprašanje neprijetno.»

Gospodična: «Vprašanje nikakor ne, pač pa odgovor.»

Veseli je uslužbencev.

«Kaj se pa godi danes pri vas, gospod ravatelj, da so vsi uslužbenci tako veseli?»

«Obisk moje žene jih je spravil v dobro voljo. Veseli jih, ko vidijo, kako mi žena komandira.»

Slabo jo je razumel.

Žena pride po moža v krčmo. «Ali te ni sram, že pet vrčkov piva si popil, ga začne zmerjati. «Ne pozabi, da imaš doma šest otrok.»

«Prav praviš, stara. Krčmar, prinesi ga še en vrček.»

Berač.

Gospa (beraču): «Ali vas ni sram prositi za denar?»

Berač: «Saj bi ga rajši kračel, gospa, če bi se upal...»

Moliere in zdravnik.

Slavni Moliere je ležal na smrtni postelji, toda do zadnjega trenutka ni izgubil norčavosti. Zjutraj je prišel k njemu zdravnik in ga preiskal. «Zakašljajte,» mu je dejal. Moliere je zakašljaj. Zdravnik je zmajal z glavo, rekoč: «Kašljate res težko.»

«Vidite,» je odgovoril Moliere, «vso noč sem kašljaj, pa se še nisem dobro naučil...»

Taki so možje.

Vera: «To je grozno, draga prijateljica, kako so možje po medenih tednih z nami nevljudni. Moj mož se komaj ozre po meni, če mu očitam, kako se je njegova ljubezen ohladila.»

Mira: «Pa mu reci, da se je juha ohladila, in videla boš, kako bo planil pokoncu...»

Lahka pomoč.

Najemnik zdravniku, ki je njegov hišni gospodar: «Prihajam vas prosit, gospod doktor, da nam postavite v sobo novo peč. Naše stanovanje je tako mrzlo, da sem se že nalezal protina, moji otroci pa nahoda.»

Zdravnik (veselo): «Zakaj pa se ne hodite k meni zdraviti?»

Ni prostora.

Debeli stric: «Mihec, pridi in sedi mi na kolena.»

Mihec: «Ne morem, ker je že zasedena.»

Stric: «Kako to?»

Mihec: «Trebuh sedi na njih.»

Moško perilo

Din 21— oksford srajca
Din 26— platnena srajca s cefir prsi
Din 38— piké srajca
Din 45— touring srajca
Din 19— spodnje hlače, dolge
Din 20— spodnje hlače, kratke
Din 65— spalne strajce

pri

Trgovski dom
Sterni
Tovarna perila in oblek

Celje št. 97

Veliki ilustrirani cenik zastoj.

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Konj in osel.

Igralec, ki predstavlja v igri nekega sarega angleškega kralja, izpregovori po izgubljeni bitki: «Kraljestvo dam za konja!»

Pri ponovitvi igre, ko spet izreče omenjeni stavek, se oglasi nekdo v gledališki dvorani: «Ali osel ne bi bil dober?»

«Seveda,» odvrne igralec, «kar na oder pridi!»

Moder mož.

A: «Da, prebil sem se skozi življenje brez pare, edino s svojim razumom.»

B: «Torej ti spadaš med one, ki niso z ničemer začeli.»

Slikar.

Slikar: «Potrpite, potrpite za najemnino, prišel bo čas, ko se bodo ljudje tu na cesti ustavljali in vzklikali: 'Tam zgoraj je stanoval imenitni slikar Packa!'»

Hišni gospodar: «Če ne plačate najemnine, bodo ljudje to govorili že jutri...»

Norost.

A: «Nad svojo norostjo se moram sam najbolj smejati.»

B: «Ah, zato si vse leto tako dobre volje.»

Pametni voli.

A: «Ali so ti voli tako neumni, da jih moras neprestano priganjati?»

B: «Nasprotno, preveč pametni so, da bi delali.»

Pri Petru v nebesih.

«Sveti Peter, koliko je pri tebi 5000 let?»

«Ena minuta.»

«Koliko pa je za tebe vrednih 5000 dinarjev?»

«En dinar.»

«Sveti Peter, daj mi tedaj dinar!»

«Zelo rad, počakaj samo minuto...»

Resnična ljubezen.

Mira: «Če bi se kedaj omožila, bi se samo iz ljubezni.»

Vera: «Kateri moški ti pa najbolj ugajajo?»

Mira: «Najzanimivejši so bogatini.»

Previdnost.

Čmerika pride k brivcu in si hoče dati obriti brke.

«Obrijte najprej eno polovico, da vidim, kako mi pristaja...»

Ni dolgo trpel.

Vdova: «Oh, da, moj mož je zdaj že 42 let mrtev; umrl je pet dni po poroki.»

Gospod: «To je bila sreča zanj. Na vsak način ni dolgo trpel.»

Ni pri pravem pogrebu.

Teta Katra je umrla. Duhovnik je ob grobu govoril: «Bila je dobra, pridna gospodinja, ki je vedno skrbela, da sta v družini vladala mir in složnost.»

Stric Gašper se pri teh besedah obrne in reče: «Pojdimo, pojdemo, nismo pri pravem pogrebu!»

V cerkvi je spal.

A: «Ali si slišal, kako je Melhijorjev Gašper smrčal v cerkvi? To je bilo do skrajnosti nespodobno.»

B: «Dà, trikrat me je prebudil...»

Njena želja.

Mož: «Torej možki bi bila rada. Ali smem vedeti, kaj bi kot možki napravila tako imenitnega?»

Žena: «Svoji ženi bi kupila več novih oblek.»

Pri izkušnji.

Profesor študentu, ki pri izkušnji slabo odgovarja: «Ali je sploh kakšna oaza v vaših možganih.»

Študent: «Seveda je, gospod profesor, če jo bo kamela le našla.»

Neprijetno spoznanje.

A: «Izgubil sem vso vero v ženske; zdaj ne zaupam nobeni več.»

B: «Kako to?»

A: «Objavil sem nedavno v šali ženitno ponudbo v časopisu in premislil: ponudila se je moja nevesta!»

Nesporazum.

Živinozdravnik priletni ženi, ki je prinesla psika na pregled: «Cenjeno ime, prosim?»

Žena: «Muki.»

Kako lahko najuspešneje in zastonj pobijamo brezposelnost?

Z novimi posojili domačih denarnih zavodov, ki bodo dala kruha in zaslužka trgovini, industriji, obrtu ter delavcem in kmetovalcem, ki bodo lažje prodajali svoje pridelke.

Zato nalagajte Vaš denar v

MESTNO HRANILNICO LJUBLJANSKO

PREŠERNOVA ULICA ST. 3

ki je največja jugoslovanska samoupravna hranilnica, ima vlog 420.000.000 Din in Vam nudi

popolno varnost, ugodno obrestovanje

ter izplačuje nove vloge, vložene po 1. januarju 1933., vedno v vsakem obsegu.

Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din Gitare . . . 138 Din
Mandoline 95 „ Harmonike 69 „
Lambure . 68 „ Gramofone 465 „

Zahtevajte **brezplačni** katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil
pr. podr. MARIBOR št. 104

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel znano trgovino z mešanim blagom

VI. Škrbec, Vrhnika 28

katero bom vodil pod imenom

Ciril Malavašič

„pri Cirilu“.

Trgovino sem založil popolnoma s svežim prvovrstnim specerijskim blagom, manufakturo, konfekcijo („TIVAR“ obleke), galanterijo, železnino itd.

Za obilen obisk se priporoča

Ciril Malavašič

„pri Cirilu“

Vrhnika 28.

Obiščite novo trgovino „pri Cirilu“!

BIRMANSKA DARILA

NIZKE
CENE

VELIKA
IZBIRA

KUPITE DOBRO IN PO NIZKIH CENAH PRI TVRDKI:

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6

PRESERNOVA ULICA ST. 4, poleg frančiškanske cerkve

Cenik zastonj in franko

Cenik zastonj in franko

Kdor oglašuje, ta napreduje!

ZA ZDRAVLJENJE

VSEH VRST RAN,

hrast, lišajev, turrov in ostalih kožnih bolezni

ter kot prvo pomoč pri vseh nesrečah, poškodbah in opeklinah priporočajo mnogi zdravniki

„FITONIN“.

«Fitonin» prepreči infekcijo, ustavi krvavljenje, ne dovoli rani, da se usmrači in jo naglo zaceli. Steklenica stane 20 Din v lekarnah. Po poštenu povzetju 50 Din 2 steklenici. Poučno knjižico št. 16 pošlje brezplačno «Fiton», družba z o. z., Zagreb I-78.

Registrirano pod S. br. 1261 z dne 28. julija 1933.

POZOR!!!

Gotov denar zaslužite doma,

če imate naš domač pletilni stroj «REGEN-TIN». Brez rizika, brez poprejšnjega znanja.

V devetih mesecih smo plačali nekemu našemu sodelavniku Din 22.433,24 v gotovini. Tudi vi morete tako zaslužiti. Zavezuje se, da vam za dobro ceno odkupimo vaše izgotovljeno blago.

Brezplačna pojasnila daje: Domača pletarska industrija Josip Tomažič v Mariboru, Krekova ulica šte. 16.

Krščansko podjetje od 1931.

80

MALI OGLASI

Zelo poceni se oblečete pri Preskerju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14. 126

Vse čebelarске potrebščine, satnice i. dr.

Vam nudim najceneje. Fr. Stupica, železnina in zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Gosposvet-ska cesta št. 1. — Kupujem čisti vosek, staro železo in druge kovine. 119

Koso za 15 Din,

«Blisk» kosirje in najnovejše brzoklepalnike dobite v trgovini: Fr. Stupica, železnina, poljedelski stroji in čebelarске potrebščine, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. 119

Za birmo!

Vsakovrstno oblačilno blago, sešite obleke in vse potrebščine za vsakogar kupite najugodnejše v trgovinah F. Senčar — Mala Nedelja in Ljutomer.

Prodajamo na obročno odplačila švedske posnemal-nike za mleko in brzoparil-nike za krmo.

Sprejememo potnike. «Tehna», Ljubljana, Me-stni trg št. 25/L.

Pletilne stroje prodaja na obroke Tehna, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**